

עֵרְבֹת

המועצה האזורית הערבה התיכונה | גליון 56 | תשרי התשע"ה | ספטמבר 2014

ציפור מדבר

מעל 40 שנה שהביולוג אמוץ זהבי, מאבות שמירת הטבע בישראל, טובע את חותמו על הערבה. מי שייסד את החברה להגנת הטבע ובית ספר שדה, נאבק היום במחלת הסרטן, אך ממשיך להגיע לחצבה, לחקור את הזנבנים ולייחל שהתיאוריות שלו יתקבלו בעולם • נטע אור, עמ' 12

ניצן אופיר, מספרת על סרטה
הדוקומנטרי
עמ' 20

אוסי וינטר, פותחת בית
קפה גרמני בצוקים
עמ' 16

מאיר צור, על התמודדות
החקלאים בזמן מלחמה
עמ' 10

תנודה

שקנייתם ערבה

סטודיו ערבה

לקנות ערבה זה בטבע שלנו

ציוד משרדי של החברות המובילות

ראשי דיו וטונרים

מגוון מדפסות

כל הפתרונות ליורוגאפ

ציוד מוסדי חומרי ניקוי, טואלטיקה, חד פעמי ועוד

דפוס כרטיסי ביקור, חשבוניות, צ'קים מודפסים עם לוגו חברה

ציוד לגני ילדים, מוצרים ליצירה ואומנות

ולא בזכותם אנרגיות
והתרוצצויות מיותרות בעיר...
עכשיו הזמן לחזור לשגרה וליהנות.

שנה חדשה בפתח ואנו מאחלים
בהצלחה לבעלי הצימרים
בהצלחה לחקלאים, שתהיה עונה טובה
בהצלחה לכל תושבי הערבה

שנה טובה ומוצלחת יותר מהשנה שהייתה!

ענת, רועי וצוות ROI

רועי רותם מושב עין יהב נייד 052-2556076 (56076) פקס 08-9975061 מייל roi@arava.co.il

משלוחים חינם עד הבית

ניתן לבצע הזמנות במייל, בפקס ובטלפון

החנות ממוקמת במרכז עין יהב - מול הצרכניה, אתם מוזמנים לבוא ולהתרשם בתיאום מראש

דבר ראש המועצה

תוכן עניינים

3	דבר ראש המועצה
4	חדשות ערבה
10	מדור דעות

כתבות

12	האיש הירוק, חוקר הזנבנים אמוץ זהבי ממשיך לכתוב ולחשוב
16	אפל שטרודל, על בית הקפה הגרמני הראשון בערבה
20	כמעט חברות, סרט דוקומנטרי ראשון לבימאית ניצן אופיר

מדורים

24	עשינו עסק
26	מורה דרך
28	בית קטן בערבה
30	הספרייה
32	מועדון ארוחת הבוקר
34	ילדים

עורכת

נועה בן-שמחון

עריכה לשונית

צופית לדרגרבר

עריכה גרפית

סטודיו ערבה

מו"ל

מועצה איזורית ערבה תיכונה

צילום שער

אמוץ זהבי עם הזנבנים בשמורת שיזף.
צילום: אמנון דסנר

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות

כתובת ליצירת קשר

aravotnews@gmail.com

לפרסום מודעות בעיתון, צרו קשר

traffic@arava.co.il

נועה 052-4260888

שנה חדשה מתחילה. שנת הלימודים נפתחה בהצלחה בכל המסגרות. העבודה הרבה על הכנת הגנים ובתי הספר לקראת השנה, כניסת המנהלים, הכנת תכניות לימוד, שילוב בית החינוך שפעל בצוקים בבית הספר היסודי, רענון חזות בית הספר ע"י ההורים, הכנת החצרות, הכיתות וכל המתקנים ע"י צוותי הבינוי והתחזוקה, כולם הסתיימו במועדם אחרי שבועות של עשייה מאומצת. המתח וההתרגשות לקראת תחילת השנה מתפוגגים עם הכניסה לשגרת הלימודים והעשייה. אני מתרשם מביקורי בבתי הספר ומשיחות עם הצוותים שהמערכת נכנסת למסלול של למידה ועשייה.

אנחנו מתחדשים השנה במבנה מתנ"ס ומוזיקה חדש, שיפתח מיד לאחר החגים ויאפשר תנאים מצוינים לנו ולילדינו בפעילויות המתנ"ס. במתנ"ס נעשתה חשיבה בכל תחומי הפעילות כדי להמשיך ולחזק את הפעילויות הקיימות. בנוסף תשולב גם פעילות של מדע וסביבה כדי להוסיף מגוון של פעילויות חדשות.

ניהול המתנ"ס עבר מנעמי בקר לאילת ביגר, ואני מודה לנעמי שממשיכה ללוות את פעילות המתנ"ס ואת הקמת מרכז המוזיקה והמתנ"ס המחודש ומסייעת לכניסתה של איילת לניהול המתנ"ס. אני מודה לצוותים המסורים של מערכת החינוך - בבתי הספר ובגנים, במתנ"ס ובנוער. העבודה שלכם היא העתיד שלנו.

גם מכינת הערבה פתחה שנה עם מחזור חדש של חניכים בפארן ובחצבה. המכינות השנה מונות 68 חניכים: 28 בפארן ו-40 בחצבה, המשתלבים במסגרות התנדבותיות ערכיות בערבה ומוסיפים לנו ולהם ערך ועשייה רבה. המעורבות של חברי המושבים בפארן ובחצבה ושל תושבי הערבה בכלל בפעילות המכינות מעוררת כבוד וגאווה.

פרויקטים המביאים צעירים לערבה הם פרויקטים שבכוחם להציע את הערבה קדימה. כחלק מהתפיסה הזו הוקם פרויקט 'עבודה עברית' הנכנס לשנתו הרביעית. במסגרת הפרויקט מגיעים לערבה צעירים וצעירות לאחר שרות צבאי, לעבודה בחקלאות ולמסגרת משותפת של לימוד בנושאים של חברה, תרבות, וגיבוש תכניות לעתידם. השנה נפתחים מתחמים בעין ייב ובצופר המצטרפים למתחמים הפועלים בעידן ובחצבה. כ-85 צעירים וצעירות צפויים להגיע השנה במסגרת הפרויקט. בימים אלה נמצאים בערבה 20 סטודנטים העובדים בגידוד ועוד 20 צעירים שהגיעו במרץ האחרון וממשיכים לעבוד במשקים חקלאיים.

את הפרויקט מובילה סמדר גרייף ממושב חצבה במסירות וברצינות.

שנה חדשה מתחילה גם במרכז המשתלמים שעבר שיפוץ והרחבה. 1,100 סטודנטים הגיעו למרכז המשתלמים. הפרויקט המבורך הזה התחיל לפני 21 שנה עם 25 משתלמים מתאילנד. השנה מגיעים למרכז המשתלמים סטודנטים משמונה מדינות: תאילנד, ויטנאם, לאוס, מיאנמר, נפאל, אתיופיה, דרום סודן ואינדונזיה. בצוות מרכז המשתלמים יותר מ-60 מנחים, מרצים, מנהלה והדרכה כולם מהערבה. השנה תפתח במרכז תכנית לימודים לתואר שני בחקלאות וסביבה.

לאחרונה הגיעו לערבה שר הכלכלה נפתלי בנט, ח"כ אילת שקד וח"כ זבולון כלפה. עוד הגיעו סגן שר האוצר מיקי לוי וח"כ שמעון סולומון. התקיימו מפגשים עם התושבים, שבהם הוצגה המציאות של המשקים בערבה בפתחתה של העונה החקלאית. חלק מהבעיות קיבלו מענה במהלך המפגשים. בנוסף נקבעו פגישות עבודה שתכליתן להביא לתיקון העיוותים הרגולטורים ולשינויים הנדרשים שיאפשרו למשקים בערבה לפעול ולשגשג. התקשורת הישירה עם מקבלי ההחלטות, הביקורים והסיוורים הם כלי חשוב וחיוני לקידום הערבה. אין תחליף לקשר הבלתי אמצעי אשר חושף את המציאות, את האתגרים ואת ההזדמנויות שיש לנו.

החודש יגיע לביקור שר התיירות. נסייר איתו בפרויקטים התיירותיים במועצה, ונדון בפיתוח התיירות בערבה כחלק משמעותי מפיתוח האזור.

שנה חדשה מתחילה, זה הזמן לברך את כולנו בברכת שנה טובה, שנה של התחדשות, בנייה, צמיחה ועשייה, שנה חקלאית מוצלחת ורווחית, שנה טובה.

אייל בלום

אנו מרכינים ראש ומשתתפים בצערה של משפחת ריאטי בעין ייב ובחצבה,
עם פטירתו של יענקל'ה. שלא תדעו עוד צער.

מנכ"לית המועצה

סקר נכסים ופרויקטים לפיתוח תשתיות ביישובים

משרד הפנים מקצה מענקי פיתוח על פי תנאי סף לרשויות בהתאם למעמדן

מחלקת חינוך

בבית הספר היסודי החלו לפעול ארבע כיתות על פי גישת ולדורף

שנת הלימודים תשע"ה נפתחה לאחרונה, לאחר הכנות קדחתניות ואתגרים שחלקם היו צפויים יותר וחלקם היו צפויים פחות. מחלקת החינוך תנסה השנה להמשיך לפעול לטובת יציבות מערכת החינוך ולחקור ולבחון כיצד לשפר ולקדם את המענה החינוכי לילדי הערבה עד שתימצא הדרך הנכונה. מחלקת החינוך תקדם שיתופי פעולה החוצים מסגרות ומחלקות כדי ליצור תכניות חינוכיות שיאפשרו לכלל ילדי הערבה לממש את יכולותיהם, ותתייחס לייחודיות של כל תלמיד ולהטרוגניות הרבה בכיתה כמקור כוח. יחזוקו צוותי החינוך מתוך אמונה במקצועיותם וביכולותיהם לחולל שינוי משמעותי וטוב כאנשי חינוך מעוררי השראה. יטופחו הישגים ומצוינות, סקרנות ורצון לרכישת השכלה, אמנויות ויצירתיות, ומעורבות חברתית ערכית.

נתונים לפתיחת השנה

בגיל הרך - מתחנכים השנה 410 ילדים ב-26 גני ילדים ביישובים, מתוכם 11 גנים של משרד החינוך. בבית הספר היסודי - לומדים 440 תלמידי כיתות א' עד ו' ב-18 כיתות, מתוכן - ארבע כיתות הולמודות על פי גישת ולדורף בשיטה האנתרופוסופית. שילוב מסלול ולדורף הוא אתגר חינוכי ומייצג את התפיסה החינוכית

לצורך הטמעת הרפורמה בחוק התכנון והבנייה יועבר, באמצעות משרד הפנים, סיוע תקציבי לוועדה המקומית עבור תוספת תקנים של כוח אדם ועבור תוספת של ציוד. כל זאת כדי לאפשר הטמעה טובה ויעילה.

רויטל טריפלר, רו"ח, מנכ"לית

הסוציו-אקונומי ועל פי מודלים שונים של חישוב. כדי למנוע פיזור של תקציבי הפיתוח המאושרים על ידי משרד הפנים למספר רב של תחומים, וכדי לקדם פרויקטים המשקפים את מדיניות הממשלה, משרד הפנים קובע אלו תחומים ימומנו על ידי מענק הפיתוח. לפי ההגדרות והדרישות של משרד הפנים, המועצה מקדמת סקר נכסים ופרויקטים לפיתוח תשתיות ביישובים, אשר יוכלו לקבל את הסיוע במסגרת מענקי הפיתוח.

הקהילה ואת רצונותיה תוך יצירת שיח אחראי ומכבד עם מנהלי החינוך והמועצה, ואנחנו מלאי הערכה לפועלם. אחרי החגים, לאחר שבתי הספר ייכנסו לשגרה, יתחדש ההרכב של כל ועד הורים.

מחלקת הנוער

מחלקת הנוער פתחה אף היא שנה חדשה. חברי גרעין עודד 16 נמצאים בחפיפה עם הגרעין היוצא אשר השקיע ותרם רבות לבני הנוער שלנו. מד"בים חדשים נקלטו ביישובים והצטרפו לצוות האזורי.

חוגי המתנ"ס ייפתחו אף הם החודש, ועל כך - מידע מפורט באתר המתנ"ס ובחוברת החוגים.

שתהא שנה טובה, יציבה ומשמעותית.

איילת להב-ביגר

מנהלת מחלקת חינוך ומתנ"ס

של בית הספר המבוססת על סובלנות, רב תרבותיות, כבוד הדדי ומתן מענה לצרכים ולרצונות מגוונים. בביה"ס התיכון - שיטים דרכא - לומדים השנה 277 תלמידי כיתות ז' עד יב'. מספר התלמידים הקטן ימשיך לאתגר אותנו גם השנה.

חממת ערבה

"חממת הערבה" במו"פ תקלוט תלמידים מיד אחרי סוכות. התלמידים מכיתות ד' עד ט' גיעו לשיעורי מדעים מעשיים במו"פ כחלק מתכנית הלימודים. החממה תעודד ותאפשר למידה מעמיקה בנושאים של חקלאות, מדע וסביבה, בעזרת תכניות לימוד המותאמות לצוות החוקרים במו"פ.

ועד הורים

ועדי ההורים, הן של היסודי בראשות אורית שלכט והן של התיכון בראשות ערן רגב, פעלו רבות לטובת קידום בתי הספר.

הוועדים הצליחו השנה לייצג את צורכי

צילום: רינת רוזנברג

בית ספר שיטים. מוסד אחד

רשות ניקוז

מצפור מאגר עשת שוקם על ידי קק"ל

מאגר עשת, הנו מאגר לאיגום מי שיטפונות מהנחלים חיון, מנוחה וערוצים הזורמים מירדן. המאגר התמלא בשנה החולפת עקב השיטפונות. לאחרונה, שוקמו מצפור המאגר והמעקה המוביל את המצפור על ידי הקק"ל.

גיל סלוין, מנכ"ל רשות ניקוז ערבה

צילום: גלעד לבני

ועדה מקומית

הסוף לבירוקרטיה: רפורמה בחוק התכנון והבנייה

ב-1 באוגוסט נכנס לתוקף תיקון 101 לחוק התכנון והבנייה. זהו תחילתו של תהליך לשינוי נוהלי הרישוי והבנייה בכל הארץ. המטרה העומדת מאחורי הרפורמה היא שיפור השירות לתושב, פישוט תהליכים וצמצום הבירוקרטיה. במסגרת הרפורמה ניתן לבצע עבודות מסוימות ללא צורך בהיתר בנייה, כגון בניית פרגולות בגדלים מסוימים או מחסן עד 6 מטרים. השינוי לחוק נרחב, מתייחס לנושאים רבים, ומגדיל משמעותית את הסמכויות של הוועדות המקומיות ואת אחריותן במקום הוועדות המחוזיות. בד בבד גדלה גם אחריות התושבים לבנייה בהתאם לחוק. כך למשל, על התושבים חלה חובת דיווח על עבודות בנייה הכלולות בפטור בתום הבנייה, ויש לבצע כמובן את העבודות על פי חוק ולפי התכניות החלות באזור. פירוט התנאים לבנייה ללא צורך בהיתר מפורסמים באתר של משרד הפנים וכן באתר של המועצה בדף של הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, שבו כלולות גם הנחיות מיוחדות לנוגעות לערבה. מומלץ להתעדכן במידע המפורסם בשני האתרים לכל מי שמתכנן לבנות. ניתן כמובן לקבל תשובות מצוות הוועדה המקומית.

אילנה בהגן, מהנדסת המועצה

משטרה ומתנדבים

גיוס מתנדבים חדשים לכח המתמיד

התקופה האחרונה התאפיינה בפעילות למען גיוס מתנדבים לכוח "המתמיד", שהביאה להצטרפותם של מתנדבים חדשים אל שורות המתנדבים הוותיקים. בימים אלה המתנדבים החדשים מתחילים קורס הסמכה וכל המתנדבים ביצעו לא מכבר מטווחי אימון כחלק מהכשירות השנתית הנדרשת. בתחום הפלילי, מלבד הסיורים היומיומיים, התקיימה באזור עידן פעילות של הצבת מארבים בעקבות מידע שהתקבל על כוונה לגנוב כבלי חשמל משדות החקלאים. המארבים בוצעו על ידי תושבי עידן, מתנדבי "המתמיד" וצוות מיוחד של משטרת ישראל המתמחה בתחום גניבת תשתיות. המארבים לא הביאו הפעם לתפיסת העבריינים. לאחרונה חל גידול במספר מקרי הגניבה של מכלי דשן באזור פארן. מהסיבה הזו ובזכות פעילות הגיוס לכוח "המתמיד" צפויים להצטרף כעשרים מתנדבים חדשים ממושב פארן. המתנדבים החדשים יצטרפו לסיורים ויתרמו לסיכול ולמניעה של פעילות פלילית. תזכורות לכולם: התושבים מתבקשים לדווח על כל רכב או על כל אדם חשוד שמסתובב בשדות ובמושבים. כמו כן תושבים המעסיקים קבלני בניין ו/או עובדי חקלאות מתבקשים לוודא שלכל העובדים תעודות ואישורים מתאימים לעבודה וללינה בערבה.

צ'רלי ביטון מש"ק ערבה
אורי לב ואייל דורי מב"ס ערבה

בינוי ותשתיות

לאחר שלוש שנים: כביש בשכונה החדשה בצופר

מחלקת הבינוי פועלת בימים אלה לקידום מגוון פרויקטים וביניהם בניית גן ילדים בצוקים, הוספת כיתות לימוד בבית הספר היסודי שיטים וסלילת כביש בצופר. במרכז המשתלמים נוספו כיתות לימוד ומבנה שירותים ובוצעו עבודות פיתוח ושיפוץ למבנה הקיים. כמו כן בעקבות ההחלטה לפתוח "מגמה אנתרופוסופית" בבית הספר היסודי "שיטים", הוספנו במתחם בית הספר חמש כיתות לימוד ומבנה שירותים. בימים אלו מתחילה בניית גן ילדים נוסף ביישוב צוקים. בצופר ייסלל בקרוב כביש בשכונה החדשה שקמה לפני כשלוש שנים. הכביש ישמש את הנקלטים וימנע את מטרד האבק. בכניסה למושב אנו משפצים את מתחם האשקוביות לקראת קליטת משתתפי פרויקט "עבודה עברית". תנופת הבנייה בצוקים בעיצומה ושלב ב' של היישוב מתאכלס בקצב מהיר. לרווחת התושבים הוחלט לבצע עבודות לתאורת הרחובות לפני סיום הבנייה וזאת כדי למנוע מפגעי בטיחות. העבודות החלו וצפוי שיסתיימו בעוד כשלושה חודשים.

טטה דגני, מנהל מחלקת בינוי ותשתיות

שותפות ערבה אוסטרליה

משלחת הנוער מהערבה השתתפה בעצרת הזדהות עם ישראל באוסטרליה

כמדי בשנה יצאה גם השנה משלחת הנוער למלבורן ולסידני, והפעם היא יצאה בעיצומו של מבצע "צוק איתן". ביום שבו נחתה המשלחת באוסטרליה החלה הכניסה הקרקעית לעזה. במהלך השליחות השתתפו חברי המשלחת בשתי עצרות הזדהות עם ישראל שארגנה הקהילה היהודית במלבורן ובסידני. כמו כן נשלחו במסגרת פעילויות השותפות גם מדריכים בוגרים למחנות ברחבי אוסטרליה של תנועות הנוער בית"ר, נצ"ר ו"הבונים דרור". למחנה "הבונים דרור" - התנועה המקבילה לנוער העובד והלומד - נשלחו נוי שקד המד"בית של פארן ואבירם בן עיזי ממושב עידן, יחד עם צוות מדריכים אוסטרלי מטעם התנועה לעבודה עם ילדים בגילאי 8-18.

אורית כהן-אלקיים, מנהלת שותפות ביחד ערבה אוסטרליה

שירותים חברתיים

שעת כושר

קבוצת כושר לנוער

במהלך החופש הגדול הפעילה המחלקה לשירותים חברתיים קבוצת כושר לתלמידי ח'י' במסגרת פיילוט שנערך בספיר. הקבוצה נפגשה פעמיים בשבוע ומטרתה הייתה קידום אורח חיים בריא וספורטיבי בקרב בני הנוער, הקניית הרגלי חיים נכונים, פיתוח מנהיגות ופיתוח אחריות אישית ואחריות כלפי הזולת. קבוצות נוספות ייפתחו בשנת הפעילות תשע"ה בשיתוף מחלקת נוער.

רווחה בחירום

מחלקת "שירותים חברתיים" תקיים בקרוב תכנית להכשרת צוותי חירום יישוביים (צח"י) בכל יישוב. ההכשרות יכללו הרצאות מומחים מהתחום האקדמי ומפיקוד העורף ותרגולים שונים שיתקיימו בשיתוף פעולה עם מטה החירום של המועצה.

עדי לזר, עו"ס, מנהלת המחלקה לשירותים חברתיים

ועדה חקלאית

מהלך למיתוג תמרי הערבה

הדרכה חקלאית

לאחרונה יצא "קול קורא" לחקלאים בערבה המעוניינים בהדרכה בגידול פלפל. מדובר בהדרכה פרטנית שמשמעותה יצירת קבוצה שתיפגש אחת לשבוע ותעבור עם המדריך בשטחי הגידול. מניסיון של שנים קודמות נראה שגישה זו מביאה תוצאות ומשפרת משמעותית את היבולים.

בלי לזלזל במקצועיות החקלאים בקבוצה, עיניים מקצועיות נוספות שרואות כל שבוע את הנעשה בשטחי הגידול ומדריכים שנותנים הכוונה בתקופות קריטיות של הגידול, תורמים לשיפור התוצאות בשטח. בסופו של דבר אחת הדרכים להגדיל את יכולת השרידות הכלכלית היא על ידי שיפור היבולים.

נכון להיום פועלות בערבה חמש קבוצות הדרכה. הוועדה החקלאית והמו"פ רואים חשיבות גדולה בתחום זה ובהשפעתו ומעמידים לשם כך תקציב להשתתפות במימון המדריכים.

מיתוג תמרי הערבה

בפגישה שהתקיימה בוועדה החקלאית עם תמרני הערבה ומרכזי המשק של המושבים השונים, עלה נושא בידול או מיתוג התמרים שלנו, אשר עולים באיכותם על תמרים מאזורים אחרים בארץ. כיום יצוא התמרים בערבה, מרוכז בעיקר על ידי שתי חברות שיווק.

ההתמקדות במוצר אחד בעל עדיפות שיווקית מאפשר את הפנייה למהלך המדובר. לגידול התמרים בערבה יתרון על פני סל גידולים רחב ומגוון, אך יש לזכור כי מיתוג הוא תהליך ארוך המצריך תחזוקה שוטפת.

בסופו של דבר ההחלטה על מיתוג צריכה לבוא מתוך היישובים שלהם מטעים משותפים, היא צריכה לבוא מהשטח מתוך הבנה של היתרונות המתקבלים ממהלך כזה. החברות המשוקות יאמצו את המהלך במידה שהיישובים יפעלו יחד ויקדמו אותו.

יש בכוונתי להתחיל עם חברה שמתמחה במיתוג כדי לקדם את המהלך, וזאת כמובן בהסכמת המגדלים בערבה.

חמי ברקן, יו"ר הוועדה החקלאית

מבקרים בבתי הגידול בערבה

השר נפתלי בנט, ח"כ אילת שקד וח"כ זבולון כלפה עם ראש המועצה במשק טורם בעין יהב

צילום: רינת רוזנברג

פעמיים בחודש: סרטי קולנוע ב"ויידור"

סרטי קולנוע מוקרנים במרכז המבקרים "ויידור" פעמיים בחודש. ההקרנות מתקיימות באודיטוריום ומיועדות לילדים ולמבוגרים. המידע על ההקרנות מופץ בכל היישובים ובאתר האינטרנט של המועצה, הביקוש רב והאולם מלא בכל הקרנה, על כן חשוב להזמין כרטיסים מראש ובהקדם. מרכז המבקרים "ויידור" נפתח לקהל הרחב לפני כחצי שנה ולאחרונה סיים תקופת הרצה.

נוער

נבחנת אפשרות להמשיך את "באבלילה" גם בסופי השבוע ובחופשות

פרויקט "באבלילה", שקם במסגרת תכנית מצילה בשיתוף של המתנ"ס ומחלקת נוער, השתלב בחודשיים האחרונים בפעילות הנוער הרבה שכללה: טיולים, מחנות ופעילויות מושבות.

המדריכים, חן ועידו, הובילו את "באבלילה" שהיה למעשה מועדון נוער נייד ויצרו יחד מוקד עניין עבור הנוער בשעות הלילה. באווירה לא פורמלית הצליח הפרויקט לתת מענה לצורך של בני הנוער בפעילות לילית ולנתב את הפעילות לכיוונים חיוביים יחד עם השגחה, אוזן קשבת ודמות בוגרת.

בפעילות שולבו סדנאות שונות ומגוונות וערבי שיא. בערבי השיא הגיעו אורחים מעניינים מבחוץ וחשפו סיפורים אישיים שיש בהם התמודדות והשראה, ביניהם: איתם ישראלי - אלוף נבחרת ישראל לשייט עיוורים; מרחב מוהר - אלוף הארץ באגרוף; אסיר ששפוט על רצח בעקבות דקירה של חבר תחת השפעת אלכוהול; ויוני זיכהולץ - שהעביר סדנת משחק ותקשורת. בני הנוער בערבה

הגיל השלישי

בני הגיל השלישי מתנדבים במערכת חינוך

בימים אלה מופצת תכנית הפעילות לחוגים ולמפגשים "קתדרה לוותיקי הערבה" לשנת תשע"ה. השנה הורחבו ימי פעילות הבוקר לימים שני ורביעי. המפגשים החודשיים יתקיימו גם השנה בימי שלישי אחר הצהריים והיצע החוגים וסדרות המפגשים גדלים במטרה להגיע לקהל משתתפים רחב ככל האפשר. מסורת הטיולים השנתית נמשכת ונוספו סיורי-יום סביב נושא האמנות והאתנוגרפיה. פרויקט "מתנדבים בחינוך" פועל לשילוב מתנדבים בני הגיל השלישי במערכת החינוך. שילובם של מתנדבים מבוגרים במערכת החינוך מוסיף ערך רב לחיזוק הקשר הבין-דורי ולהכרה בערך ההתנדבות. כמו כן השילוב מהווה לאוכלוסייה המבוגרת המשך תרומה לחברה בהיותה מודל חיקוי לתלמיד. גמלאים מתנדבים מוזמנים להשתלב בשלוש תכניות התנדבות לימודיות:

רובוטיקה - במסגרת פרויקט של בית הספר היסודי: תכנית התנדבות שנתית, אחת לשבוע, בליווי קבוצת ילדים בפיתוח מודל רובוטי. עבודה סביב עידוד החשיבה היצירתית, מיומנויות טכניות, חקר, תכנון וגיבוש תכנית עבודה לבניית אב-טיפוס. אין צורך בניסיון קודם בהוראה או בהדרכה.

מועדון קריאה - במסגרת בית הספר היסודי: מפגש בספרייה עם קבוצת ילדים קוראים. המטרה היא להעמיק את "אהבת הספר", לחזק את מיומנויות הקריאה ואת הבנת הנקרא וליצור עבודה קבוצתית ושיתוף פעולה בין הילדים. הפעילות תתקיים אחת לשבוע בליווי אחראית הספרייה.

חונכות אישית - חיבור בין מבוגר לילד בעל צרכים מיוחדים או לילד בעל קשיים לימודיים. עבודה אישית של יצירת קשר בין מבוגר לילד. הקשר יהיה משמעותי עבור הילד בעזרה הלימודית והרגשית שיקבל אחת לשבוע בליווי יועצת בית הספר. אין צורך בניסיון קודם בהוראה או בהדרכה.

עיריית שחר, רכזת בריאות וגיל שלישי

המרכז קולט מאות מבקרים בכל חודש. משפחות רבות עוזרות בדרך לחופשה באילת, עובדה שממקמת את הערבה בתודעה וחושפת אותה דרך חוויה חיובית ומשמעותית. אתר האינטרנט של המרכז עלה לאוויר החודש והוא כולל את כל המידע על המרכז וכן גלריית תמונות, למי שטרם ביקר. לאחרונה התפרסם מכרז לאיתור זכייין להפעלת בית קפה במרכז, מתוך התפיסה והרצון לקדם אפשרויות פרנסה בערבה. מספר תושבים הגישו את מועמדותם ואנו צופים כי בקרוב ייקבע מפעיל למקום.

גלי כהן, פיתוח עסקי
יונתן נריסנה, מנהל מרכז ויידור

לקחו חלק בפעילויות שהוכנו במיוחד עבורם בשיתוף כל המעורבים במועצה: אילת ביגר, נעמי בקר ושאוילי צפדיה יחד עם המד"כים ביישובים ואורן רייס מעין-יהב שאפשר לנו לקיים כמה וכמה אירועים מיוחדים בדיר שלו. בימים אלו אנו בוחנים את יעילות הפרויקט שלפיה נשקול את האפשרות להמשיך ולמסד את התכנית המבוקרת במהלך השנה בסופי שבוע ובחופשות.

נעה טלשיר, רכזת מצילה ורכזת טיפול בפרט,
מחלקת חינוך

"באבלילה". מועדון נוער נייד צילם: נועה טלשיר

מו"פ ערבה תיכונה

**מיקרוסקופ חדשני
מסייע לחוקרי
המו"פ במחקר
מחלת ניוון שרירים**

מיקרוסקופ אפוטום של חברת "זייס" במעבדה בתחנת יאיר

במבנה המעבדות במו"פ הותקן מיקרוסקופ חדשני, המאפשר להתבונן בהגדלות גבוהות במבנה תאים של צמחים, אצות, תאים סרטניים וביצורים חיים בזמן אמת: דגי זברה, נמטודות וכדומה. צוות ה"מעבדה לגילוי תרופות" כבר משתמש במיקרוסקופ זה במחקר של מחלת ה-ALS (ניוון שרירים) במטרה לאפיין את מבנה הצומת שבין תאי העצב לשריר. במחלת ה-ALS מתפתח בהדרגה ניוון של השריר עקב חוסר עצבו שגורם לשיתוק ומוות.

באמצעות המיקרוסקופ החדש, ניתן להשוות בין מצב בריא לחולה ולאתר תרופות פוטנציאליות אשר יכולות להיטיב עם החולים ולשפר את מצב העצבו לשריר. תושבים המעוניינים בהדגמה של יכולות המיקרוסקופ יכולים לפנות למזכירות המו"פ.

בפרויקט נוסף העוסק בחיפוש תרופות למחלת הסרטן השימוש במיקרוסקופ מאפשר לראות בזמן אמת ובתגובה להוספת מיצוי צמחי, היווצרות של רדיקלים חופשיים רעילים לתאי הסרטן. יכולות אלה תיושמה במחקרים חקלאיים - באצות ובצמחים בתגובה לעקות מלח וחום.

בחודש פברואר הקרוב יתקיים במרכז וידור כנס בין-לאומי בנושא עקות סביבתיות במערכות חקלאיות. בכנס יושמעו הרצאות של חוקרים מהארץ ומחול. הצוות המדעי של הכנס: ד"ר ניבה רוסק-בלום, ד"ר אפי טריפלר ושלושה חוקרים ממנהל המחקר החקלאי, יבנה בתקופה הקרובה את תכנית הכנס שתפורסם בקרוב.

בועז הורוץ, מנהל מו"פ ערבה תיכונה

בריאות

**הושלם תהליך
ההעברה של
המרפאה בספיר
למבנה החדש**

קודם תהליך גיוס איש צוות רפואה למשרה קבועה, אנשי ניהול אדמיניסטרטיבי, איוש שוטף של המוקד ואיוש משמרות גיבוי של הפרמדיקים.

לאחרונה הושלם תהליך ההעברה של המרפאה בספיר למבנה החדש. לאחר מספר ימים של התארגנות שבה המרפאה לפעילות מלאה. לצד ההתאקלמות וההסתגלות לתנאים החדשים ולסדרי העבודה, נעשים עם "שירותי בריאות כללית" צעדים לקידום הרחבה ושדרוג של שירותי הבריאות האזוריים, ביניהם הבאת רופאים יועצים נוספים, טיפולי רפואה משלימה והפעלת בית-מרקחת.

עיריית שחר, רכזת בריאות וגיל שלישי

ביוני 2014 הסתיימה השנה הראשונה להפעלת מוקד הרפואה. בחודשים הראשונים הופעל המוקד במתכונת של תקופת הרצה ולמידת שיטת ההפעלה, ולקראת סוף 2013 התגבשה מתכונת עבודה שוטפת וסדירה בשיתוף עם משרד הבריאות וקופת חולים כללית. לקראת תחילת שנת הפעילות השנייה

מספרים ונתונים של פעילות המוקד בשנה החולפת:

נושא	שנתי 6.2014 עד 7.2013	ממוצע חודשי
סה"כ פניות למוקד	1,519	127
טיפול במוקד בין 19:00-23:00	249	21
ייעוץ טלפוני במוקד	532	44
ייעוץ צוות רפואי	217	18
הקפצת פרמדיק (בשעות שבהן המוקד סגור)	246	21
הקפצת אחות	167	14
הקפצת רופא	260	22

מחלקת פיתוח

החל תהליך להקמת שני יישובים חדשים: עיר אובות ופארן ב'

מחלקת הפיתוח עוסקת בבניית תשתית תכנון לצורך הגדלה והתפתחות של הקהילה בערבה. חלק גדול מהנושאים המטופלים על ידי מחלקת הפיתוח מנוהלים בשיתוף מחלקות נוספות כגון: בינוי, דמוגרפיה, תיירות, גיוס משאבים, איכות הסביבה והוועדה החקלאית. המחלקה פועלת מול גופי תכנון וביצוע מגוונים לקידום פרויקטים רבים ובהם:

- ניהול תב"עות (תכנית בניין עיר) להרחבת היישובים: בספיר - תוספת 190 בתים; בצוקים - מגרשי תעסוקה; במושבם - תוספת נחלות והרחבות קהילתיות. בנוסף התחלנו בתהליך ארוך של הקמת שני יישובים חדשים: עיר אובות ופארן ב'.

איכות הסביבה

כללים למניעת עקיצת זבוב החול

עונת הפעילות של זבוב החול בעיצומה. הזבוב פעיל מחודש מאי ועד לחודש אוקטובר. לעיתים פעילותו נמשכת גם עד נובמבר ודצמבר, תלוי במזג האוויר. זבובי החול שגודלם כ-2 מ"מ בלבד יכולים לעבור דרך רשתות היתושים הרגילות, הם מעופפים ללא זמזום ופעילים בשעות הדמדומים והחשיכה. עקיצתו של זבוב החול עלולה לגרום למחלת הלישמניאזיס (שושנת יריחו) המתבטאת בפצע ממושך בעור. הטפיל הגורם למחלה מתקיים בטבע בחיות מאגר: פסמון, מריון וגרביל ומועבר על ידי זבובי החול. לכן חשוב לרענן את ההנחיות להתגוננות אישית מפני עקיצות, ולהדגיש כי חיוני לנהוג על פי ההמלצות האלה בעונת זבובי החול ובשעות פעילותם כדי להקטין את החשיפה למחלה.

- טיפול בהקצאת קרקעות ובהסדרת חוזים מול רשות מקרקעי ישראל (רמ"י): הטיפול בהקצאת קרקעות ובהסדרת חוזים לכל פעילות על קרקעות המדינה נעשה מול רמ"י, ובכללו חוזים לפינוי עודפי חול משיטפונות בנחלים.
- שימור הקשר בין הגופים התומכים: שימור הקשר בין החטיבה להתיישבות, שהיא הגוף התומך כספית בהתיישבות, לבנין מחלקת הפיתוח ולגופים נוספים כגון קק"ל, משרד החקלאות ורשות מקרקעי ישראל.
- תיירות: עבודה מול משרד התיירות והחברה הממשלתית לתיירות - זרוע הביצוע של המשרד. הפעילות בתחום זה כוללת ליווי מיזמים תיירותיים משלב הצגת התכנית למועצה, ייצוג מול משרדי הממשלה ועד להסדרת חוזים מול רמ"י.
- רשות הטבע והגנים: הרשות שותפה לכל החלטה לשינוי יעוד קרקע הנמצאת בשמורת טבע או גובלת בה. אנחנו מקיימים קשר קבוע ושיתוף פעולה מרבי ואף מתכננים יחד מיזמים משותפים.

- ריכוז ועדת תכנונים: הוועדה בוחנת כל יוזמה וכל תכנית שהן בעלות היתכנות כלכלית המתאימה לאופי האזור, והיא מעבירה אותן לאישור מליאת המועצה.
- ועדה לבניין עיר: השתתפות ביישובות ועבודה עם אדריכלית הוועדה.
- קרן קיימת לישראל: עבודה עם מחלקות שונות בקק"ל על חלק מהפרויקטים באזור אשר קק"ל היא הגוף המבצע והמממן.
- משרד החקלאות: ריכוז הנושאים הקשורים לחקלאות שלא בניהולה של הוועדה החקלאית. תיירות חקלאית, פיתוח הכפר, הגדלת פרוגרמות במושבם וועדת קרקעות להגדלת השטחים המעובדים.
- ועדה חקלאית ומו"פ: שותפות בפרויקטים חדשים ושיתוף פעולה בין-לאומי.
- בדואים: ריכוז הנושא מטעם ראש המועצה.
- איתור מקורות פרנסה נוספים: גם כאשר החקלאות תשוב לשגשג חשוב שיהיו כאן מקורות פרנסה נוספים ויציבים.

ארל'ה דבוראי, מנהל הפיתוח

צילום: רינת רוזנברג

נגישות השירות

בראשית חודש ספטמבר התקיימה במועצה השתלמות בנושא נגישות, לעובדי המועצה, החברה לפיתוח והמו"פ. ההשתלמות ביוזמת רכז הנגישות במועצה - גדי גוהר ובסיוע המחלקה לשירותים חברתיים שמה דגש על נגישות השירות וכללה התנסות והכרות עם משמעותן של מוגבלויות שונות בחיי היומיום.

כללים למניעת עקיצות זבוב החול:

- יש למרוח את חלקי הגוף החשופים בתכשירים דוחי יתושים המאושרים לשימוש ע"י משרד הבריאות והמשרד להגנת הסביבה.
- מומלץ ללבוש בגדים ארוכים בשתייה מחוץ לבית בשעות אחר הצהריים והערב.
- יש לדאוג לתקינות הרשתות בפתחי הבית וריסוסן בערב.
- מומלץ להפעיל מאוורר בחדרי השינה.
- מומלץ להשתמש במכשירים חשמליים נגד יתושים: מלכודות אור, טבליות ונוזלי ריח.
- במקרה של פצע ממושך בעור יש לפנות למרפאה. הדיווח חשוב ללמידת דרכי ההתגוננות וצמצום ממדי ההידבקות.
- במקרה של הימצאות מחילות מכרסמים בסביבת הבית יש להודיע למזכירות היישוב.

יעל חביב, מנהלת היחידה הסביבתית

קשקשת ברשת

מאיר צור, מזכ"ל תנועת המושבים ויו"ר התאחדות חקלאי ישראל / עין יהב

עיבוד השטחים החקלאיים בגבול עזה בעת הלחימה ב"צוק איתן" היה מלאכה מורכבת ומסוכנת, אך בה בעת הוכיח את חשיבותה של החקלאות המקומית והייצור העצמי

"אני מחזק את התושבים שהתפנו מבתיים, משפחות עם ילדים, אוכלוסיות חלשות וקשישים, חיי אדם הם ערך עליון עבורנו. אולם אני סבור כי פינוי התושבים היה מתקשר במידה רבה מן הדרוש

ובשקט. מושב נתיב העשרה נמצא במרחק של 200 מטרים מגבולה הצפוני של רצועת עזה. משה דיין כתב בהספד רועי רוטנברג בשנת 1956 שהם אלו שנושאים על כתפיהם את שערי עזה הכבדים. המושב מצוי בטווח המרגמות ואין להם אפילו 15 שניות לברוח לממ"ד. במהלך המבצע ליוו נציגי התנועה את תושבי הדרום באופן צמוד ואני התרשמתי מהכוחות העצומים שלהם ומיכולת עמידתם במצבי חירום. אני מעוניין לחזק את תושבי נתיב העשרה ולברך אותם על התנהלותם הראויה להערכה.

של היצרנים המקומיים. עיבוד השטחים בגבול עזה בעת לחימה היה מלאכה מורכבת ומסוכנת ולא חסרו דוגמאות לכך בשטח: הפגיעה הישירה והכואבת בשטחים הפתוחים והבנויים; הקושי בקיום שגרת קטיף ופעילויות חקלאיות אחרות; מצבם של העובדים הזרים; בעיית המיגון בשטחי החקלאות, ועוד. אך גם תחת אש, החקלאים בעוטף המשיכו לספק את התוצרת, לחלוב, להשקות, לקטוף, לרסס ולתכנן.

אני מחזק את התושבים שהתפנו מבתיים, משפחות עם ילדים, אוכלוסיות חלשות וקשישים, חיי אדם הם ערך עליון עבורנו. אולם אני סבור כי פינוי התושבים היה מתקשר במידה רבה מן הדרוש. בעידן שלנו לתקשורת כוח אדיר ובכל הופעה תקשורתית עלינו לזכור כי היא כלי גם בידי מבקשי רעתנו. דיווחים על בריחה, נטישה, הצהרות כי "אנו לא נחזור", מחלישים אותנו ופוגעים בחוסן הלאומי שלנו. הדרך שבה הצטיירנו בתקשורת נוגדת את האתוס שלנו, בעיקר מחלישה את עיקרון ההגנה על המולדת באמצעות התיישבות באזורי ספר ובפריפריה. והיו גם מי שהחכימו וידעו להתפנות בצנעה

עברו כשבועיים מאז נכנסה לתוקף הפסקת האש במבצע "צוק איתן" ואט אט חוזרים לשגרה. תושבי הדרום חוזרים לביתם אולם המלאכה עדיין רבה ומרובה.

בזמנים כאלו מתחזקת בקרבנו חשיבותה של החקלאות והייצור העצמי. כאשר בעולם גוברים הקולות הקוראים לחרם על ישראל ולהפסקת יחסי המסחר, מתחדדת חשיבותה של התוצרת המקומית ותרומתם המשמעותית

"בזמנים כאלו מתחזקת בקרבנו חשיבותה של החקלאות והייצור העצמי. כאשר בעולם גוברים הקולות הקוראים לחרם על ישראל ולהפסקת יחסי המסחר, מתחדדת חשיבותה של התוצרת המקומית ותרומתם המשמעותית של היצרנים המקומיים"

צילום: ורדה גולדשטיין

שדות כפר עזה בימי "צוק איתן"

תיאטרון דימונה גאה להציג:

ריליישנשיט

RELATIONSHIT

מחזה חדש ומקורי מאת: נועה רבן קנולר
ואנסמבל "מעבדת פיס תרבות" דימונה

בשכונה קטנה
בקצה העיר חי צייר החולם להצליח.
הוא מוכשר אך לא מספיק אמיץ כדי ללכת עד הסוף,
וגם כשנידמה כבר כי הכל מושלם, בכל זאת משהו תמיד חסר.
סדרה של מפגשים לא צפויים, סוחפת את הצייר למסע של גילוי עצמי
אשר פותח אותו לעולם חדש ומסעיר. 'ריליישנשיט' היא הצגה
ללא מילים, עשויה בהומור ואירוניה, ומשלבת ריקוד בטכניקות
שונות כגון: סטפס, סלסה, היפ הופ ועוד. את ההצגה
מלווה פסקול המורכב ממוסיקה מקורית
במגוון סגנונות.

בימוי: נועה רבן קנולר / שחקנים ויוצרים שותפים: אילנית בן יעקב, זוהר גורן, חנה כהן מור יוסף, יואב כורש, צחי מילמן
מוסיקה מקורית: גל לב / כוראוגרפיה: אריאל מקובר / עיצוב תלבושות: שירה וייז / עוזר במאי ומנהל הצגה: ניקו ציבולבסקי / הפקה: דודי בוכריס / עיצוב תאורה: זיו וולושין
איור: רועי זנטי / אנימציה: סטודיו אנימיטי / עיצוב גרפי: בני קורי

ההצגה תתקיים בשעה 20:30 בתאריכים:

11, 10 בספטמבר / 26, 27, 28, 29, 30 באוקטובר / 2, 3, 5, 6 בנובמבר

בגלריית התיאטרון תוצג התערוכה "ישנן בנות" של האמן ליאור גריידי / אוצרת: רות הררי

כרטיסים ניתן לרכוש בקניה מוקדמת בטלפון 08-6551782, 050-9880489. המופעים יתקיימו באולם תיאטרון דימונה, רחוב כובשי אילת 108, דימונה (ביה"ס אפיקים לשעבר)

12 ק"מ

אני שמורת טבע

נטע אור

כשהוא מתמודד עם מחלת הסרטן, מקפיד הביולוג פרופ' אמוץ זהבי, חוקר הזנבנים שהגה את עיקרון ההכבדה, להגיע לבית ספר שדה חצבה מדי שבוע ולהיפגש עם הציפורים החברותיות. בגיל 86, האיש שהקים את החברה להגנת הטבע ובתי ספר שדה ממשיך לעבוד

גדולות ורבות בארץ, ופרופ' מנדלסון שחרד מהצפוי לטבע ניסה להיות מעורב. הוא שלח את אנשיו אל המתכננים, כדי לייצג את דבר הטבע.

בין השליחים היו שני בחורים צעירים, עזריה אלון, שלמד אז בסמינר הקיבוצים ואמוץ זהבי, סטודנט באוניברסיטה העברית, שעסק במחקר ציפורים. זהבי מספר כי הכיר את אלון, לימים שותפו להקמת החברה להגנת הטבע, בביקוריו אצל מנדלסון בסמינר הקיבוצים. בתחילת 1950 יצא סיור מתכננים, שכלל מהנדסים של מע"צ וגיאולוגים לתכנון תוואי הכביש לאילת, דרך מכתש רמון. אלון וזהבי שצורפו לסיור ישנו באותו אהל ובמשך שלושה שבועות, כל ערב, לפני השינה, היו מבכים יחדיו על חורבן שכיות הטבע המתרחש בארץ ועל ההתעלמות מהתזכירים הרבים של הוועדה לשמירת הטבע.

"ואז, ב-1952, אני חושב", מהרהר זהבי, "בכנס שקיימה הוועדה לשמירת הטבע על שמירת הירקון, עזריה תופס אותי ואומר - 'בוא ונקים גוף שאפשר יהיה סוף-סוף לעשות דברים'.

לזואולוגיה באוניברסיטת תל אביב, עלה מגרמניה עם רעיונות על שמירת הטבע, מסביר זהבי. עם הקמת המדינה ועם תנופת הפיתוח, הוא חזה את הנולד וחשב מה אפשר לעשות. הוא הקים ועדה משותפת של החברה הבוטנית והחברה הזואולוגית, שכבר היו

**"מזלי שהייתי בחצבה.
במדבר השקט הזה יכולתי
לתפוס מרחק מן הזלזול
שהפגינו הביולוגים
באוקספורד מול התיאוריות
שלי. בארץ הכבוד שלי בא לי
מחלקי הרב בחברה
להגנת הטבע"**

פעילות לפני כן. הוועדה כללה את צמרת אנשי הביולוגיה בארץ. הם התכנסו אחת לחודש וכתבו תזכירים לממשלה ולשרים. באותה תקופה החלו פעולות תכנון ופיתוח

גם בגיל 86 הוא עדיין אינו יודע לשים את האצבע על הרגע שבו הכול התחיל. בביתו בבית ספר שדה חצבה, חוקר הזנבנים פרופ' אמוץ זהבי בן ה-86, מדגיש שבמשפחה שלו לא היו 'נטיית מיוחדות לטבע. עד מלחמת השחרור היה למשפחה שלי פרדס. אימא הייתה בבית ואבא היה פרדסן. רק מאוחר יותר אבא עבד כמורה לחקלאות בירושלים. במובן מסוים אני מוטציה", הוא פוסק בשעת אחר הצהרים וחיוך נפרש על פניו.

אבישג, אשתו שמלווה אותו בכל רגע, מעירה כי דווקא אימו של זהבי סיפרה שהתעניין בציפורים עוד טרם ידע ללכת. אחר כך השניים נזכרים בילדותו, בלימודיו בבית הספר התיכון החקלאי בפרדס-חנה. "שם לימדו חקלאות והיה לי ברור שאני אהיה חקלאי - זה היה החזון באותם זמנים", אומר זהבי. "פניתי ללמוד ביולוגיה באוניברסיטה מאחר שפרופ' מנדלסון שכנע אותי. הוא אמר לי ש'ביולוג טוב יכול תמיד להיות חקלאי טוב, אך חקלאי טוב לא חייב להיות ביולוג'".

פרופ' היינריך מנדלסון, שייסד את החוג

מה ההבדל בין "החברה להגנת הטבע" לבין "רשות שמורות הטבע"?

"החברה להגנת הטבע" הינה עמותה ציבורית, בלתי תלויה בממשלה. ייעודה - שמירה על הסביבה הפתוחה, על ערכי הטבע והנוף ועל המורשת ההיסטורית-תרבותית של האדם בישראל. הגוף הציבורי הזה הינו ארגון הסביבה הוותיק והגדול בישראל ואחד מהארגונים הוותיקים בעולם לשמירת הטבע והסביבה. "החברה" הוקמה ב-1953. "רשות שמורות הטבע" שאוחדה עם "רשות הגנים הלאומיים" ושמה כיום - "רשות הטבע והגנים", הינה רשות ממשלתית, כפופה לרשויות המדינה, ואמונה מטעם החוק הישראלי על שמירת ערכי הטבע והמורשת במדינה. "הרשות" אחראית על ניהול שמורות הטבע והגנים הלאומיים וכן על אכיפת חוקי שמירת הטבע והשטחים הפתוחים. היא הוקמה ב-1964.

לחץ ציבורי

לצד עיסוקו בחברה להגנת הטבע, סיים זהבי את לימודיו לתואר שני באוניברסיטה העברית בסוף 1954. אחר כך יצא לשנת השתלמות באנגליה. "לא רציתי להמשיך ישר בנתיב, לפני שאני רואה מה יש בעולם", הוא אומר ומציין כי, "בומי", אברהם תורן, חבר קיבוץ מעברות, החליף אותו בריכוז החברה. בשונו של זהבי לארץ, עמדה בפניו האפשרות להמשיך באוניברסיטה בקריירה מדעית, אך הוא החליט לשוב ולהוביל את החברה להגנת הטבע, שהייתה במצב של דעיכה. הוא חשב שיעמיד את הארגון שייסד על הרגליים תוך שנים אחדות ואז יחזור לעולם האקדמי. "אבל זה לקח 15 שנים וכולם כבר אמרו שאני לא אחזור לאקדמיה ואשאר אדמיניסטרטור", מספר זהבי. "אך בכל-זאת, אחרי שבעזרת לחץ ציבורי שניהלה החברה להגנת הטבע, אושר בכנסת חוק הגנים הלאומיים ושמורות הטבע, וגם רשות שמורות הטבע כבר פעלה בשטח, החלטתי שהגיע הזמן לחזור ללימודים".

ואני עונה - 'טוב, תקים, אני אהיה איתך'. אז היינו שנינו. הלכנו אל הוועדה לשמירת הטבע וביקשנו את חסותה ושהיא תהפוך לוועד של "החברה להגנת הטבע". הם הסכימו, וכך ב-1953 נוסדה החברה להגנת הטבע ואני

"אני קצת חלש עכשיו מפני שעברתי סדרת טיפולים כימיים. כעשרה ימים לאחר טיפול, כשיש עוד ארבעה ימים עד לטיפול הבא, אני מרגיש מספיק חזק לנהוג לחצבה ולבקר את הזנבנים"

הפכתי להיות המזכיר שלה, כי עזריה לא קיבל שחרור מהקיבוץ וכל היתר היו פרופסורים. כך הקמנו עזריה ואני את החברה, עזריה חזר לקיבוץ ואני נשארתי לאסוף את הכסף ולנהל את העניינים".

צילום: אמנון דטנר

אמוץ ואבישג זהבי. "נשבו בקסמם של הזנבנים"

נשבו בקסמם של הזנבנים ובקסמם של נופי הערבה ושמורת שיזף, שהיו לביתם השני מזה 43 שנים. עדיין, הם מתמידים לבוא לכאן פעם בשבוע או אחת לשבועיים. את כל תקציביו זהבי משקיע כדי לקיים את המחקר. התקציבים מגיעים מקרנות מחקר, מתקציבים פרטיים ומהכנסות המתקבלות ממכירת הספר שכתבו אמוץ ואבישג זהבי:

"כל אחד יודע שנקבת הטווס מעדיפה זכר בעל זנב ארוך ולכן יש לטווסים זנב כל-כך ארוך. ידוע שפעירת פה או סימור שיער מפחידים, שיללות או שאגות מרחיקות, אבל לא שאלו מה עומד מאחורי הסימנים השונים?"

"טווסים, אלטרואיזם ועקרון ההכבדה". הספר, שיצא לאור ב-1996, פורש את התובנות והרעיונות שהעלה זהבי לאחר שנים של מחקר אודות הזנבנים. "ידוע כי אפיק חשוב מאד באבולוציה זורם בערוץ של שותפויות בין פרטים", מסביר זהבי. "הרי אפילו הדבר הבסיסי ביותר - הרבייה - דורש שותף. ידעו שסימנים מסוימים אצל פרטים שונים גורמים לתגובות או מביאים להתנהגויות שונות אצל פרטים אחרים", הוא ממשיך. "כל אחד יודע שנקבת הטווס מעדיפה זכר בעל זנב ארוך ולכן יש לטווסים זנב כל-כך ארוך. ידוע שפעירת פה או סימור

עיקרון ההכבדה

תחומי המחקר של זהבי עסקו בסוציוביולוגיה חברתית של בעלי-חיים. עבודת הדוקטורט שלו על הנחליאלים עסקה בשאלות יסודיות כגון: איך ציפור יוצרת לה טריטוריה ומגינה עליה? איך נוצר זוג? איך נוצרת להקה? ולמה ציפור לפעמים מגינה על טריטוריה ולפעמים מסתובבת בלהקה?

כצפר המצוי אצל ספרות מדעית הוא ידע שהזנבן הוא ציפור בלתי שגרתית שחיה בקבוצות. בקן מטפלים יותר מזוג הורים אחד; הטריטוריה כנראה מוחזקת על ידי קבוצה; זה לא בדיוק זוג; זו לא להקה - כל זה היה ידוע. אך לא היה ידוע כל מה שמעבר לכך: מה האינטרסים של חברי הקבוצה? איך היא נוצרת? איך היא מתפקדת? ולמה ההישארות בקבוצה כדאית לכל פרט? זהבי נחשף לשאלות הללו והחליט שזו הנקודה המשמעותית ביותר בסוציוביולוגיה - איך ולמה קבוצה?!

באופן טבעי יצא זהבי לערוך את מחקריו בעין-גדי, שם זיהה קבוצות זנבנים בנחלות שלהם. אך אבוי - הזנבנים עפים למרחק קצר מגדה אחת של נחל דוד לגדה שמנגד והוא אינו מהיר דיו לעבור מגדה לגדה כדי לעקוב אחריהם. ואם כבר עבר, הרי הם נמצאו על המדרון שממול, והקהל שמסתובב בשמורה - גם הוא מפריע. והנה בית-ספר שדה חצבה בין עצי השיטים, מהווה בסיס נוח לתנועה ויש גם זנבנים בכל המרחב שמסביב. כך זה התחיל. כמו הניהול של החברה להגנת הטבע, חשב זהבי שהמחקר על הזנבנים יעסיק אותו שנים אחדות, כמקובל בעבודת מחקר, אלא שהעבודה סחפה אותו. הוא ואשתו אבישג

התחלת את הדוקטורט שלך על הנחליאלים. למה דווקא הנחליאלי?

"הייתי צריך לבחור בציפור שהייתה על יד המשרד. השכם בבוקר הייתי צופה בנחליאלים ואחר-כך נכנס למשרד החברה."

איך נולד הרעיון של בתי-ספר שדה ומדוע הוקם בית-ספר שדה דווקא כאן בחצבה?

"המודל הבסיסי היה בית-ספר שדה עין-גדי שנוסד על ידי יוסי פלדמן, ליד אכסניית הנוער במקום. זהבי זיהה את החשיבות ואת הפוטנציאל של הדבר, לקח בו חלק ודאג שמדריכים מטעם החברה ישתלבו בבית הספר. אנשי הטבע בכלל לא התייחסו אז לאזור הזה. חשבו על שמירת השוניות באילת, על המכתשים ועל הדברים הגדולים שבנגב. חוקרי טבע לא נמשכו לכאן. אני מודה שגם אני לא הכרתי מספיק את האוצרות הטמונים בערבה. אך בשנות ה-60 לאחר שנבנתה עין-יהב והחלו לבנות את חצבה ובאזור הסתובבו אנשי משרד הבינוי והשיכון, שלמה אבני, ראש האגף לבנייה כפרית, הציע לחברה להגנת הטבע להקים בית-ספר שדה בחצבה. זאת הייתה הצעה שאי-אפשר לסרב לה. בית הספר הזה החל לפעול בשנת 1970."

האקדמיה?

"קבלתי תואר 'דוקטור' בגיל 40. נסענו עם המשפחה לאוקספורד שם סיימתי לכתוב את הדוקטורט. כשחזרתי מאוקספורד והצעתי את עצמי לעבוד באוניברסיטת תל-אביב, הנחתי שיקבלו אותי להיות אסיסטנט ואני אתקדם עם הזמן, אך הם הכניסו אותי לסגל כמרצה בכיר."

על הספר: טווסים, אלטרואיזם ועקרון ההכבדה /

אמוץ ואבישג זהבי,
הוצאת החברה
להגנת הטבע, 1996

למה פורש הטווס לראוה זנב ענק, שנשיאתו קשה כל כך והצגתו מסכנת את בעליו? לאיזו מטרה נושאים האיילים קרניים כבדות ומסועפות שאינן יעילות למלחמה באויביהם? מה הטעם באלטרואיזם שמציג הזנב השליט, המתעקש להאכיל את בן קבוצתו? מה המסר בקישוטים המיוחדים לכל מין? על שאלות אלה ורבות אחרות עונה עקרון ההכבדה. הרעיון, שהועלה לראשונה בשנת 1975 על ידי אמוץ זהבי, חולל מהפכה ממש בין חוקרי הטבע בהבנת התופעות לאין ספור בעולם בעלי החיים וגם אצל בני אדם. הספר העוסק בכל אלה ובחברה ותקשורת בעולם החי, ניתן לרכישה בבית ספר שדה חצבה ובמו"פ החקלאי.

”אני חושב שהזנבנים עזרו להקים את שמורת שיזף, והשמורה תרמה ותורמת לתושבים ולילדים אכפתיות ומודעות לשמירת הטבע וכיבוד הסביבה”

בטובת הקבוצה? בשנים האחרונות הרחבתי את המחקר המקורי ומצאתי את אותם הכללים בשותפויות בין בקטריות ואפילו בין הרקמות ומערכות התאים בגוף.”

איך אתה מסתכל על הקריירה שלך ממרום גילך?
”מזלי שהייתי בחצבה. במדבר השקט הזה יכולתי לתפוס מרחק מן הזלזול שהפגינו הביולוגים באוקספורד מול התיאוריות שלי. בארץ הכבוד שלי בא לי מחלקי הרב בחברה להגנת הטבע. המחקר שאני מנהל כעת עשוי להועיל להבנות בתחומי הרפואה במוח ובעולם הביולוגיה בכלל. ובזמן האחרון התחילו גם נוירו-ביולוגים להתעניין. גם כאן, בין התאים, העצבים, ההורמונים וכל מערכות הגוף, משחקים אותם עקרונות תקשורת ושיתוף שפותחו במחקר הזנבנים. ספק אם אזכה לראות את התיאוריות הכלליות שלי מקובלות בעולם, אולם חשוב לדעת כי תיאוריות היסוד של התקשורת והשיתוף התבססו באזור חצבה.”

מה הייתה החשיבות של המחקר לאזור?
”אני חושב שהזנבנים עזרו להקים את שמורת שיזף, והשמורה תרמה ותורמת לתושבים ולילדים אכפתיות ומודעות לשמירת הטבע וכיבוד הסביבה. הביקורים בשמורה עוזרים לשים את האזור הזה על המפה הבינלאומית של המדע, ולהיות אזור אטרקטיבי יותר הן לביקורים והן לחינוך.”

אתה יכול לשתף אותנו במצב בריאותך?
”אני קצת חלש עכשיו מפני שעברתי סדרת טיפולים כימיים ונותרו לי עוד שלוש סדרות של טיפולים. אבל כעשרה ימים לאחר טיפול, וארבעה ימים לפני הטיפול הבא, אני מרגיש מספיק חזק לנהוג לחצבה ולבקר את הזנבנים. יש לי עוזרת מצוינת - יעל אלון מחצבה. כעת אנו באים רק להשתעשע עם הזנבנים.”

נקווה לטוב. אני רואה שאתה עסוק וגם בספר עוד כותב.

”לא רק שאני כותב - אני עוד חושב.”

שיער מפחידים, שיללות או שאגות מרחיקות, אבל לא שאלו מדוע, מה עומד מאחורי מגוון הסימנים השונים?”

זהבי, שהתנהגויות בעלי החיים מעסיקות את מוחו, הגיע להבנה שהסימן חייב לייצג במהימנות את המידע שהוא מעביר. כדי שסימן יתפתח ויעמוד במבחן הברירה הטבעית, עליו לייצג את המסר שיש בו ולבחון את המידע שטמון בו. ומכאן פיתח זהבי את 'עיקרון ההכבדה'. הוא פרסם מאמר ראשון על הנושא ב-1975. זהבי שם-לב למהות הסמנים כבחינה למהימנות המסר. מהבנת התנהלות קבוצת הזנבנים למד - איך יוצרים שותפות; איך מנהלים תקשורת; איך מתחזקים שותפות; איזה מידע ובעזרת איזה סימנים משתמש חבר השותפות כדי לבחון את רצינות ואמינות שותפים; איך פרט מפרסם את עצמו, שכדאי לעשות שותפות דווקא איתו.

”אני אומר לכולם: על הזנבנים אני מסתכל 43 שנים, על בני-אדם יותר מ-80 שנה, אז יש לי ניסיון עם אנשים גם כן, ואני רואה את הדמיון של הדברים”, אומר זהבי בחיך. ”במובן זה הזנבנים היוו את המעבדה הטובה ביותר בעולם שאני מכיר, שהביאה את פיתוח הרעיונות הבסיסיים של שני דברים: הראשון, הבנת המהימנות של התקשורת. השני, שסימנים, כל הסימנים: צעקות, צבעים, צורות, תנועות וקולות - נועדו להעמיד במבחן את המסר. זה לא מקרה פרטי אצל הזנבנים. כל זה מוסבר בספר שכתבנו.”

מדוע בהתחלה לא קיבלו את התיאוריה?
”15 שנה זה לא התקבל, אבל לא הפריע לי שלא קיבלו את זה. גם היום שכבר קיבלו את עיקרון ההכבדה, עדיין לא מקבלים את התיאוריה שלנו על שותפויות. עכשיו אני בטוח שאנו מבינים שותפויות טוב מאד, באמצעות מעבדת הזנבנים המשובחת. ראיתי שאני הולך פה לתיאוריה בסיסית, שעליה רק נרמז בספר ואז עדיין לא העזנו לכתוב אותה.”

היום אתה מכין את הטיטות למהדורה השנייה של הספר, עם תוספת פרקים?

”אני טוען שני דברים: אבולוציה, באמצעות הברירה הטבעית, פועלת בשני מסלולים - ברירת סימנים הדורשת בזבז כמו זנבו של הטווס וברירה ליעילות. וגם - שלשותפויות יש שלושה כללים בסיסיים: הראשון - איך אתה מכריז שאתה רוצה שותף? השני - איך אתה בוחן את המועמדים? הרי לא תקבל פשוט את הראשון שפגשת. והשלישי - אם יש שותפות, איך תמנע שלא יהיו שם פרזיטים ושלחברי השותפות יהיה כדאי להשקיע

המושבה הגרמנית

מאז הגיעה בנעוריה לישראל מגרמניה, אוסי וינטר לא נחה. עכשיו היא פותחת בית קפה בחאן התעסוקות בצוקים ומקווה להגיש לכם אוכל ביתי מהמולדת: כוס בירה ונקניקיה איכותית

נועה בן-שמחון

"א" ימא שלי לא הייתה בשלנית מדהימה, היא מספרת. "היא פשוט הייתה אישה גרמנית צייתנית ובישלה מה שאימא של בעלה בישלה. למשל, היא נהגה להכין פיצה עם שמנת ובצל, מאכל מדהים שאכלנו בימי שישי, היום שבו לא היה נהוג לאכול בשר באזור שממנו הגענו בדרום גרמניה. בארוחות האלה היינו אוכלים את הפיצה עם סלט, וכשגדלנו עם כוס יין לבן או בירה ליד. זו הייתה הארוחה".

אולי וינטר מצוקים, עד לא מזמן רכזת התיירות במו"פ, עמלה לא מעט בחודשים האחרונים כדי לשחזר את הטעמים והריחות שאפיינו את מטבח אמה. המתכונים הביתיים מהמולדת הגרמנית הם הבסיס לתפריט של "אורסולה", בית הקפה שתפתח וינטר בחודש הבא בצוקים. בין המנות בתפריט אפשר יהיה למצוא את הפיצה המפורסמת, נקניקיות וכרוב, שטרודל תפוחים ומתכונים נוספים. במקום ארוחת בוקר תקבלו בבית הקפה הגרמני של וינטר כריך פתוח עם הרינג, גבינה ונקניק או ביצה מקושקשת עם נקניק ובצל. "למרות שהמקום לא כשר אני לא אשתמש בבשר חזיר", היא מבטיחה. "בית קפה שהוא גם גרמני בשם 'אורסולה' וגם מגיש חזיר, יש בזה משהו מתריס ואני לא רוצה לעשות דבר כזה. מהסיבה הזאת, הייתה דרושה עבודה כדי לבחור את הנקניקיות המתאימות שלא עשויות מבשר חזיר, אבל בכל זאת דומות בטעם. יצאתי למסע חיפושים של מוצרים וטעמים. נברתי במתכונים של אימא, במתכונים שמצאתי באינטרנט. ניסיתי וניסיתי".

והתוצאה?

"התוצאה הייתה מדהימה. רוב הדברים שהכנתי יצאו אחד לאחד כמו שאימא שלי הייתה מכינה".

נשמע נכון

וינטר, בת 53, נולדה בכפר ליד העיר שטוטגרט בדרום גרמניה, בת שלישית לקורט והלגה. עוד לפני שנולדה, עזבה משפחתה את דת הנצרות, היא עצמה לא הוטבלה ועל כן נחשבת חסרת דת. "דרום גרמניה הוא אזור שממנו באים המון כתות, הטמפלרים, בית-אל", היא מציינת. "זה אזור לא שקט. אזור שנחשב דתי קיצוני, לא קתולי דווקא אלא פרוטסטנטי, אבל אדוק מאוד. זה אזור שאין בו שקט. אזור של אנשים שמחפשים. האנשים שם מאוד חרוצים, כולם עובדים בשתי עבודות, במהלך היום במפעל ואחר הצהריים בחקלאות".

אביה עבד כשרטוט טכני במפעל. הוא גם זה שהוביל את משפחתו להתאהב בישראל. "הוריי האמינו שישראל היא עם סגולה ושם רוצים לשרת את האלוהים בצורה הטובה ביותר עליהם לתמוך בעם הסגולה", מספרת וינטר. "לא פעם שאלנו את ההורים איך הם הגיעו למסקנה שישראל היא עם הסגולה. הם מספרים שבגרמניה פגשו כומר שגם הוא עזב את הכנסייה והטיף לאהבת ישראל. זה פשוט נשמע להם נכון".

אביה היה חייל בזמן מלחמת העולם השנייה. רגע לפני סוף המלחמה, כשהרגיש שהמלחמה עומדת להסתיים ברח חזרה לכפר והסתתר. "אחרי כמה שבועות האזור שלנו נכבש על ידי הצרפתים והכול חזר לקדמותו פחות או יותר", היא ממשיכה. "הוא חזר הביתה, אבל מישוהו

"הוריי האמינו שישראל היא עם סגולה ושם רוצים לשרת את האלוהים בצורה הטובה ביותר עליהם לתמוך בעם הסגולה. לא פעם שאלנו את ההורים איך הם הגיעו למסקנה הזאת. הם מספרים שבגרמניה פגשו כומר שגם הוא עזב את הכנסייה והטיף לאהבת ישראל. זה פשוט נשמע להם נכון"

הלשין עליו והוא נשבה בשבי הצרפתי. אבא שלי מתעקש שאין שום קשר בין ההתקרבות שלו לעם ישראל ובין העובדה שהוא שירת בוורמאכט".

פרק חשוב בסיפורה המשפחתי רווי התהפוכות של וינטר מתחיל קודם לכן. "אחרי מלחמת העולם הראשונה הוריו של אבי הגירו לברזיל", היא מספרת. "אבא שלי ואח שלו נולדו בברזיל, אבל מכיוון שאחד מהם סבל מדלקת קרום המוח, שככל הנראה הוחמרה בשל מזג האוויר שם, החליטה המשפחה לחזור לגרמניה. גם המשפחה של אמא שלי היגרה לברזיל אחרי מלחמת העולם הראשונה, אבל היא השתקעה שם. אמא שלי נולדה בברזיל ונשארה שם עד גיל 18. אבא שלה נפטר בגיל צעיר יחסית והיא נאלצה לצאת לעבוד בגיל מוקדם. היא בעצם הייתה משרתת

בבית המשפחה של אבא שלי וכך הם הכירו". לימים, בזכות הדרכון הברזילאי אחרי מלחמת העולם השנייה הצליח סבה של וינטר לשחרר במהירות את אביה מהשבי הצרפתי. "אבל אבא שלי הוא אדם שחותך עניין, הוא מחליט החלטות ומבצע, ואחרי המלחמה הוא פשוט לא הסכים יותר להמשיך לחיות בגרמניה", היא פוסקת. "אבא החליט להגר לברזיל. כשהגיע לברזיל הסתבר לו כבר בביקורת הגבולות שאם הוא ברזילאי ונולד בברזיל הוא צריך לשרת גם בצבא הברזילאי. בעקבות זאת הוא החליט שגם שם הוא לא נשאר".

עברו כשמונה חודשים עד שהצליח להשתחרר מהצבא הברזילאי, אך במהלכם הכיר את אשתו הלגה. יחד עבר הזוג הצעיר לגרמניה ושם, בהדרגה החלו להשתכנע באהבתם לישראל. בהתחלה תרמו כספים לקק"ל ובהמשך החליטו להגר לישראל. הם הגיעו לישראל יחד עם ארבע משפחות גרמניות נוספות שהיו חברות באגודה של אוהבי ישראל והתמקמו ביישוב מגדל שליד טבריה. "החלום של ההורים שלי ושל החברים האחרים באגודה היה להקים בישראל מוסד לילדים", היא אומרת. "מלשכת הסעד הסבירו להם אז, שהם לא יכולים להקים מוסד שכזה אבל הם יכולים לעזור במוסד קיים. במגדל יש מוסד לילדים מפגרים והם הגיעו כדי להתנדב שם".

וינטר הייתה בת 13 כשעברה משפחתה לישראל. "אני אמנם מסתגלת מהר לכל סיטואציה אבל מהר מאוד הבינו שבמגדל אין מה לעשות איתי, העבירו אותי לפנימיית 'הדסים', פנימייה של עולים חדשים", היא מציינת. "אני זוכרת שבפגישות הראשונות עם הפסיכולוגית של הפנימייה היא הציעה לי לא לספר לילדים שאני לא יהודייה. במשך חצי שנה החזקתי את הסוד הזה בפנים. אחרי חצי שנה ניגשתי לאותה פסיכולוגית אמרתי לה: 'תשמעי, יש לי חברות מאוד טובות כאן, אולי אני כבר יכולה לספר להן את האמת?'. היא אמרה לי: 'בטח, ברור, מזמן התקבלת כאן'".

הילדים לא הסתכלו עלייך באופן שונה?

"אני עשיתי מהר מאוד את הסוויץ', לא הייתה לי בעיה עם יום השואה או עם טקסים, אבל ברור שהיו ילדים שהסתכלו עליי אחרת. פעם, כשהייתי בת 16 הייתי סדרנית עבודה בפנימייה ואמרתי לאחד הילדים שהוא צריך ללכת לחדר אוכל, והוא בתגובה קרא לי 'נאצית'. אני זוכרת שכל כך רציתי לסטור לו אבל חונכתי שלא מרביצים. משהו פשוט עצר אותי מבפנים. בסך הכל הייתי ילדה גבוהה

צילום: מתוך אלבומה הפרטי

אוסו וינטר ומשפחתה בגרמניה. התאהבו בישראל

וגדולה כך שכמעט אף פעם לא הייתה לי בעיה. לא הרגשתי שונה. הפנימייה הייתה הבית שלי עד גיל 18. גם כשההורים שלי עברו לירושלים במהלך אותן שנים, אני נשארת בפנימייה."

לצאת לביקור

בדומה להוריה בצעירותם, גם היא שבה לארץ הולדתה. "זה קרה לפני השירות הצבאי שלי", היא נזכרת. "כיוון שאני לא יהודייה לא גייסו אותי אוטומטית ובפרק הזמן הזה החלטתי לנסוע לביקור בגרמניה. היה לי שם קשה. שוק. התבלבלתי לגמרי. הסדר שלהם, החינוך, הצייתנות הזו בלבד אותי. כשחזרתי לארץ, לאחר ניסיון כושל להתגייר, התנדבתי לצבא ושירתי כמש"קית חינוך וידיעת הארץ. אחרי הצבא יצאתי לקורס מורי דרך של משרד התיירות. גרתי בדירה שכורה בירושלים והדרכתני בכל הארץ."

לאחר חמש שנים כמורת דרך, חיפשה וינטר שינוי. "עברתי לתל אביב ועבדתי כרוכשת מודעות של חברת פרסום שפרסמה מודעות על גבי מפות שמחלקים לתיירים", היא אומרת. אחר כך עבדתי כיועצת תאורה במשך חמש שנים ואז חתכתי שוב. למדתי בבית ספר 'גרינברג' טיפול אלטרנטיבי והתחלתי לעסוק בתחום. הייתי עצמאית ולא התפרנסתי כהוא זה, ולכן הבנתי שאני צריכה שוב לעשות שינוי ועברתי לאילת. בהמשך התחלתי לעבוד בבית ספר שדה באילת. במשך תקופה ניהלתי את בית ספר שדה עין גדי ומאוחר יותר עברתי לנהל את בית ספר שדה באילת."

"אני עשיתי מהר מאוד את הסוויץ', לא הייתה לי בעיה עם יום השואה או עם טקסים, אבל ברור שהיו ילדים שהסתכלו עליי אחרת. פעם, כשהייתי בת 16 הייתי סדרנית עבודה בפנימייה ואמרתי לאחד הילדים שהוא צריך ללכת לחדר אוכל, והוא בתגובה קרא לי 'נאצית'. אני זוכרת שכל כך רציתי לסטור לו אבל חונכתי שלא מרביצים"

איזה תגובות קיבלת?

"התגובה הראשונה שקבלתי הייתה מחבר שמתגורר בירושלים שאמר לי: 'בית קפה זו הדרך היקרה ביותר לשתות קפה'. הוא אמר שהשתגעתי ושאישה בגילי לא מקימה עסק חדש, אישה בגילי צריכה לצאת לפנסיה. לא נבהלתי. מה שעניין אותי הוא להחליט על קונספט. חשבתי על כל התחנות שהיו לי בדרך לכאן, על המעבר מגרמניה לישראל, על הטעמים הראשונים שאני זוכרת מישראל כילדה: מסטיק עלמה, לבן, פלאפל וטחינה. דווקא החבר הירושלמי ששמע את הדברים אמר מייד: 'בית קפה גרמני, זה הקונספט'. לא הייתי בטוחה בהתחלה. הוא התעקש."

מי קהל היעד שלך?

"המקום, שיהיה פתוח כל ימות השבוע, פונה קודם כל למקומיים להגיע לקפה של בוקר או לכוס בירה בערב ולא רק לארוחה. אבל הוא לא אמור לשרת רק את האוכלוסייה המקומית. המקום נבנה לכולם, ממשפחות בדרך לאילת, מורי דרך עם קבוצות קטנות, אנשים ששמעו על המקום מפה לאוזן וגרמנים שמכירים אותי. כפי שכבר סיפרתי, המשפחה שלי משתייכת לקהילה של אוהבי ישראל, בקהילה הזו בישראל יש די הרבה חברים שהגיעו מהאזור שלנו בדרום גרמניה. באזור זיכרון ובנימינה יושבת קבוצה גדולה של כאלף איש מהקהילה הזו. הייתי רוצה שיגיעו לבית הקפה גם אנשים מהקהילה אבל גם תיירים מגרמניה."

איך הגעת לערבה?

"לא פעם, באילת, שאלתי את עצמי מה אני עושה עכשיו? עם השנים זה כבר נהיה יותר קשה. אז קודם כל התפטרתי, כי מהתפטרות אי אפשר לסגת. אבא שלי אמר לי שהגיע הזמן שאבנה לי בית. התחלתי לחפש מקום, חשבתי על שדה בוקר אבל אז מישהו שאל אותי מה עם צוקים? אמרתי: מה? כביש הערבה? איזה מין מקום זה? החלטתי לצאת לביקור. נפגשתי בספיר עם חבר מעין גדי ויצאנו יחד ברכב לסיור באזור. נסענו עם הג'יפ מחוות האנטילופות דרך מואה ויצאנו בנחל עשוש. זה היה באמצע ינואר, יום גשום וקר ועצרנו מעל צוקים. ירדנו מהרכב הסתכלתי על הבתים והנוף ואמרתי: 'זהו, החלטתי. כאן אני מקימה את הבית שלי'."

מאז, עבדת מספר שנים כרכזת התיירות במו"פ.

איך התגלגל הרעיון לפתוח בית קפה?

"הכול התחיל מזה שהרגשתי שאני חייבת להקים עסק משל עצמי. בהתחלה חשבתי להקים מכבסה בחאן התעסוקות בצוקים. זה אמנם נשמע לי משעמם, אבל הבנתי שזה מה שצריך. אמרתי בסדר אפתח מכבסה עם בית קפה קטן בפנים. אבל אז קם מישהו אחר וטען שהוא היה קודם. התחלנו שנינו לרוץ על אותו רעיון והחלטתי שזה מיותר, שארד מהמכבסה, אני מעדיפה להתרכז בבית הקפה. אני בעצם מקימה בית קפה בלידת ברירה אבל מצד שני אני נורא שמחה שאני לא מקימה מכבסה."

אני כבר גרה שנתיים, ומקסימום אבנה לי קומה שנייה שיהיה לי לאן לברוח", היא אומרת וצוחקת. "אני יודעת שלעסק שאני מקימה עכשיו ייקח זמן להתרומם. התחושה היא שהוא נבנה נכון. אני לא יודעת מה יהיה עוד חמש שנים, אין לי מושג. כלומר ברור שאני יודעת, אני אגור חצי מהזמן פה וחצי מהזמן בצפון, יהיה לי בן זוג וארבעה ילדים, מהצד שלו".

חאן תעסוקות- צוקים

החברה לפיתוח ובנין הערבה, בסיוע החטיבה להתיישבות והמשרד לפיתוח הנגב והגליל, סיימה לאחרונה את הקמתו של חאן התעסוקות בצוקים הכולל מבנה עם חמישה חללים המיועדים להשכרה.

היישוב צוקים מאגד בתוכו תושבים רבים המתפרנסים מפרויקטים של תיירות ואמנות. מטרת ההקמה של חאן התעסוקות בצוקים הייתה לאפשר לעסקים קטנים לשכור חדרים בחאן ולהקים בהם עסק עם אפשרות לתצוגה עבור קהל התיירים המבקרים ביישוב. ההנחה היא כי הקמת מבנה המאכלס אמנים ועסקים תיירותיים ייצרו מוקדי משיכה לעניין לתיירות ביישוב צוקים, בערבה התיכונה ולחולפים בדרך הלוך ושוב מאילת.

היוזמה של החברה לפיתוח העמידה תשתית איתנה אשר פותחת צוהר לאפשרויות פיתוח בפני העסקים הקטנים ומאפשרת להם לקום ולהתממש. לשמחתנו הרבה, בימים אלו ממש, שלושה בעלי עסקים מצוקים, מקימים ופותחים את עסקיהם בחאן התעסוקות: בית קפה- מסבאה, מכבסה ומבשלת בירה. החברה לפיתוח ובנין הערבה תמשיך לפעול ולקדם עסקים קטנים מתוך ראייה שעסקים קטנים הם המנוע לצמיחה וליצירת מקומות תעסוקה, בהיותם חדשניים, נמרצים ובעלי כושר הסתגלות לנסיבות משתנות.

אורן קורין,
מנהל תפעול, החברה לפיתוח

גמלים ולהתארח במאהל בדואי, בואו לכאן, על גבול אירופה ותינהנו מהמדבר הכי מדוגם והכי בטוח שיכול להיות. צימר ב'מדברא' או ב'ארץ הערבה' זו חוויה שלא מקבלים בשום מקום אחר. אנחנו אמנם לא מדברים על חופשה זולה, כשמתרגמים את זה ליוזר זה די יקר, אבל אנחנו פונים לאוכלוסייה איכותית ויש כאן מה להציע".

יש גם חששות?

"אני מודה שהיה לי קשה לעשות את הקפיצה למשהו שהוא לא עד הסוף הבייבי שלי. אני עושה את זה כדי להתפרנס. בית קפה מעולם לא היה בראש סדר החלומות שלי. יחד עם זאת, החלום שלי שאנשים יגיעו לכאן בבוקר ויקראו עיתון 'הארץ'. שאנשי הערבה יוכלו להיכנס, לשבת לבד ליד השולחן המרכזי ולקרוא עיתון. יהיה פה אינטרנט ואנשים יוכלו להגיע עם המחשבים האישיים שלהם ולעבוד כאן בכיף".

החיים שלך התאפיינו בתזויות מרובה. אפשר לראות בבית הקפה עונג?

"אמנם כמעט כל חמש שנים עברתי למקום אחר ולעבודה אחרת, אבל בכל שלב שהתחלתי אף פעם לא חשבתי מה יהיה הלאה. אני כבר גרה בערבה יותר מחמש שנים. בבית בצוקים

"מה שעניין אותי הוא להחליט על קונספט. חשבתי על כל התחנות שהיו לי בדרך לכאן, על המעבר מגרמניה לישראל, על הטעמים הראשונים שאני זוכרת מישראל כילדה: מסטיק עלמה, לבן, פלאפל וטחינה. דווקא החבר הירושלמי ששמע את הדברים אמר מייד: 'בית קפה גרמני, זה הקונספט'"

תיירים מגרמניה?

"בהחלט. כבר יצא לי להדריך קבוצות של תיירים שהגיעו מגרמניה ויש ביניהם כאלה שהגיעו לישראל כבר יותר מ-15 פעמים. הייתי רוצה שהם יגיעו גם לכאן. אני מקימה אתר אינטרנט שנקרא גם הוא 'אורסולה'. בהתחלה הוא יהיה רק בגרמנית ואנגלית והוא מיועד לשיווק הערבה לגרמנים. שיווק המדבר לגרמנים. לא ארץ הקודש ולא אילת, אלא המדבר. במקום נסיעה לסהרה לרכוב על

צילום: אוסי וינטר

אורסולה. בית קפה גרמני

צילום: עודד קירמה

ניצוץ של נשמה

ניצן אופיר

"כמעט חברות", סרטה הדוקומנטרי של ניצן אופיר מחצבה, זכה במקום השלישי בקטגוריית אהובי הקהל בפסטיבל "דוקאביב" 2014. הסרט מפגיש בין שתי ילדות ישראליות, ערבייה ויהודייה, החיות במרחק 67 קילומטרים זו מזו, אבל תהום לאומית ותרבותית פעורה ביניהן. דבר הבמאית

שהוא התחלה חדשה. על נשים וגברים כאחד. כדי שיהיה מתח.

מה הקשר בין כל המשפטים שכתבתי עד כה? ומה ביניהם ובין עיתון ערבית? ולמה אני מסכנת את עצמי בחשיפה אינטימית בפני אנשים שגדלתי איתם מגיל אפס, חברים של הוריי ומכרים רחוקים? התשובה היא, שמרגע שהתבקשתי לכתוב לעיתון, הבנתי שחלה עליי החובה או הזכות לחלופין, לתת משהו מעצמי

"הן כישפו את המצלמה. סמאר, מלוד, ילדה ערבייה ישראלית עם רקע משפחתי קשה שמעורב בו רצח של אביה שגדל בשטחים ולינור, ילדה ממושב דתי בדרום, בת למשפחה שגדלה בגוש קטיף"

פנים אל פנים. זה כל הסיפור. הסרט אינו אומר הרבה מעבר לכך, זו אמת פשוטה שצריך להגיד אותה, על אף שהיא נאמרת אולי בשקט לא מעט פעמים. הסרט קרה מעצמו, למרות שהתאמצתי עליו לא מעט. זהו לא סרט חיי. למה הכוונה? אינני יודעת לגמרי, אבל אני חושבת שבגיל 49, אביים סרט נוסף שייקרא "קמטים". הסרט יעסוק בקמילה ובהתחדשות, בהתקרבות אל הסוף

גדול ו"רב הנסתר על הגלוי" שלט. השיעור שלמדתי מאותם ימים היה שעלי להיות כמה שיותר מוכנה לקראת יום הצילום ולהשקיע ימי תחקיר לפני כל יום צילום, במיוחד כדי שיתאפשר מרחב לבלתי ידוע להתרחש.

זו המהות המרגשת כל כך מבחינתי בעשייה דוקומנטרית. שהרי הבמאי, אם הוא אכן מביים, אמור להבנתי ליזום סיטואציות, לכוון, להוליד מפגשים, לכוון לדרמה ולקונפליקט, ולא בהכרח רק להתבונן בנעשה כפי שמקובל לחשוב, ויחד עם זאת - את הנעשה אין להכתיב. כך לפחות לעניות דעתי. השתדלתי ליצור את הסיטואציה אך לא את הסצנה. במילים אחרות לא להכניס מילים לפה, כי אם ללכוד את המילים, המבטים ובעיקר את מה שמתרחש במרווחים שביניהם.

פנים אל פנים

את הגיבורות של הסרט מצאה בכלל המצלמה. הן כמו כישפו אותה והיא נמשכה אליהן, וכך נדמה כי הן בחרו את עצמן. אני אסירת תודה להן - לסמאר, מלוד, ילדה ערבייה ישראלית עם רקע משפחתי קשה שמעורב בו רצח של אביה שגדל בשטחים, ואם שמתמודדת עם קשיי היומיום ומגורים בשכונת פשע. ללינור, ילדה מתוקה להפליא ממושב דתי בדרום, מושב תלמים, בת למשפחה שגדלה בגוש קטיף עד ליום הפינוי. זהו מפגש שמתחיל בהתכתבות וירטואלית,

המספר, הצינור או אם נרצה הדבק של כל הסיפור הזה. והסיפור - פשוט הגיע אליי יום אחד, אחרי עבודה אינטנסיבית של תחקיר שארך למעלה מחצי שנה. גם כשכבר הגיע אליי הסיפור הפשוט ביותר - שבו ילדה פוגשת ילדה, נפש פוגשת בנפש, נשמה פוגשת נשמה - הייתה עיקר העבודה להמשיך ולחפש אותו כל הזמן בין עיני הילדות, ולשמור

"חלה עליי החובה או הזכות לחלופין, לתת משהו מעצמי הלאה. אני רואה בכך שליחות קטנה. לאחרונה אני מתחילה סוף-סוף להאמין שביכולתו של כל אחד ואחת מאתנו לתת משהו לאחר"

עליו שלא יחמוק.

ימי הצילום התפרשו על פני שנה שלמה והיו מסע מרתק. קודם כל האדרנלין שלפני, הקימה בארבע בבוקר לקראת יום צילום וההתרגשות המלווה בחרדה אם נצליח להביא חומרים מספקים שיצדיקו את "יום הצילום", שכרוך בהוצאה ניכרת. בדיעבד נדמה לי שאני יכולה לומר, שהחוויה לעבוד - לשם שינוי כבימאית ולא כמפיקה כפי שהייתי במשך שנים - הייתה בעיקר מסעירה ומרגשת. בהתחלה היו מספר ימים קשים, הבלבול היה

הלאה. אני רואה בכך שליחות קטנה. לאחרונה אני מתחילה סוף-סוף להאמין בכך, שביכולתו של כל אחד ואחת מאתנו לתת משהו לאחר, לעולם ואולי אפילו לקוסמוס כולו. משהו קטן עד גדול. כן, בכל אחד מאתנו יש "ניצוץ" של נשמה, כפי שהגדירה זאת לינור, גיבורת הסרט שלי, ששומה עליו להפיץ אותו הלאה.

מסע מרתק

הסרט "כמעט חברות" התאפשר בזכות מספר אנשים יקרים לליבי, שהייתה לי הזכות לעבוד איתם. החל מברק הימן, המפיק המקסים והמוכשר שתמך ואפשר ושמר עליי לאורך כל הדרך; ד"ר ענת כרם אנג'ל, שהגתה יזמה חלמה ואפשרה את הרעיון לסרט וליוותה אותו באדיקות במשך כל העשייה - כמו ששומרים על תינוק רך שזה עתה נולד; טלי שמיר ורצברגר, שהתחילה בתחקיר עוד הרבה לפני, והפכה למלווה האמנותית של הסרט בנאמנות רבה; עודד קירמה, חבר יקר שצילם בכשרון רב את הסרט והיה הרבה מעבר לצלם בעת שסייע בבימוי, הכיל ועודד; רונן גבע שהקליט והאזין בפתילות לכל מה שהתרחש בחברות ומקצועיות רבה; וכלה בנילי פלר, העורכת האגדית שמעבר לחברות שנירקמה בנינו בחדר העריכה, היא שימשה מעין בית ספר לקולנוע מזוורז של מספר חודשים וההתרגשות מול החומרים בחברתה הייתה רבה. סרט לא עושים לבד. הבמאי הוא רק המנוע,

צילום: עודד קירמה

לינור וסמאר נפגשות. "ללכוד את המילים, המבטים ובעיקר את מה שביניהם"

אופיר. לגעת באנשים

על הסרט "כמעט חברות"

שתי ילדות נפגשות ואנליין. סמאר בת 12 מתגוררת בלוד - עיר מעורבת, מוכת עוני ופשע, אמה ערבייה ישראלית ואביה פלסטיני מהשטחים. לינור בת 11, נולדה בגוש קטיף, מתגוררת בתלמים - מושב דתי בחבל לכיש. רק 67 קילומטרים מפרידים בין לוד לתלמים, אבל תהום לאומית, תרבותית ואידיאולוגית פעורה ביניהן. המיזם החינוכי-טכנולוגי שתחילתו בהתכתבות תמימה ברשת, והמשכו במפגש פנים מול פנים, מוסיף אלמנט חדש - מרגש, מלחיץ ומפתיע לחייהן של הגיבורות, וסוחף אותן ואת בני משפחתן לחוויה עמוקה ומורכבת.

הסרט שהוצג לאחרונה ב-yes דוקו, השתתף בפסטיבל "דוקאביב 2014" - הפסטיבל הבינלאומי לקולנוע בתל אביב, וזכה למקום השלישי מתוך 106 סרטים בקטגוריית אהובי הקהל. זהו סרטה הדוקומנטרי הראשון של ניצן אופיר כבימאית. לאחר שעבדה בתעשיית הסרטים והסדרות הדוקומנטריים במגוון תפקידים שונים בחמש עשרה השנים האחרונות.

איתם יחד, תוך כדי עשייה, אינטראקציה מפתחת הפותחת אותם ומאפשרת להם להדהד יחדיו. כשיש רגעים שאמיתות קטנות מתגלות לך מול העיניים זה מרגש, חשים את זה כמו חשמל, יש מתח באוויר והלב פועם בחוזקה ובאותו רגע הרגשתי חיות, את הליבידו של החיים.

מרוץ שליחים

אתמול התאפשר לי לנסוע לבקר את לינור וסמאר. המפגש היה מדהים. לינור חזרה מיומה הראשון באולפנה וקיבלה אותנו בחום ובלבביות כה אופייניים לה ודרשה בשלום סמאר. סמאר נראתה כמו פרח שנפתח, זורחת, אופטימית, יום ראשון ללימודים בבית ספר חדש בלוד, חיוך רחב על הפנים. למזלי הרב, ענת כרם אנג'ל לקחה אותה תחת חסותה מאז שהסרט יצא לאור. היא לקחה על גיבורות הסרט אחריות, שאני לצערי לא יכולתי לקחת באותם הימים. מרגיע אותי לחשוב שזה היה מעין מרוץ שליחים שבו אני עשיתי קטע מסוים בריצה והעברתי לה את הלפיד, שאותו היא נשאה באומץ רב ובשפע אנרגיות. בהקשר הזה חשוב לי לשתף שביליתי ימים רבים ובעיקר לילות במחשבות טורדניות אובססיביות על כך שעשייה דוקומנטרית, המקפלת בה חשיפה של גיבורים, מעוררת

"החשיפה של הגיבורים מעוררת שאלות אתיות רבות בדבר הגבול בין החיים בסרט למציאות. מי עולה על מי בחשיבות? את מי הסרט משרת יותר - את היוצר, את גיבוריו, את שניהם?"

שאלות אתיות רבות בדבר הגבול בין החיים בסרט למציאות. מי עולה על מי בחשיבות? את מי הסרט משרת יותר - את היוצר, את גיבוריו, את שניהם? איפה מתחילה ואיפה נגמרת האחריות של היוצר כלפי מושאי יצירתו? התובנה שהייתה לי לאחרונה מעט משחררת, ולפיה היוצר משמש מעין צינור למשהו שאמור לעבור דרכו. היא אמנם אינה מסירה אחריות מהיוצר, אך מלמדת לדעתי על ה"בלתי נמנעות" של העניין. כלומר, כנראה שכך הדברים היו צריכים להיות. או לפחות כך הם היו. וזה כבר נתון.

דרך המיזם הטכנולוגי של הרשת החברתית-לימודית "סיסמה לכל תלמיד", בין בנות כיתה ז' מלוד לבנות כיתה ה' ו' מתלמים. המפגש עצמו נולד לאחר תקופת מה, ומדובר במפגש חד פעמי של מספר שעות. זה מה שמדהים אותי כל כך עד היום, איך נוצר חיבור כה חזק ובלתי אמצעי בין סמאר ללינור באותן שלוש-ארבע שעות, שהותיר חותם כל כך חזק על שתייהן.

כשהן ישבו במשחק אחת מול השנייה והתבקשו להתבונן זו בזו ללא מילים ואחר כך לומר מה הן ראו זו בזו - סמאר מצאה לנכון לספר ללינור את סיפור הרצח של אביה, אותו לא סיפרה לאף חברה מכיתתה בלוד, ומעט מאד אנשים בחייה מלבד משפחתה יודעים אודותיו. למה היא עשתה זאת? ואיך לינור הגיבה ברגישות ואמפתיה מרבית, לצד תמימות מאד גדולה? אין לי תשובה על כך.

"השיעור שלמדתי היה שעליי להיות כמה שיותר מוכנה לקראת יום הצילום ולהשקיע ימי תחקיר לפני כל יום צילום, במיוחד כדי שיתאפשר מרחב לבלתי ידוע להתרחש"

בעצם, נדמה לי שלאחרונה כבר יש לי. החיבור בין לינור לסמאר הוא חיבור קארמתי כלומר, חיבור ברובד הנשמה, שצריך והכרחי היה שיקרה ואני הייתי רק הצינור.

לאחרונה שמעתי הרצאה של סופרת ידועה על מהות של יצירה, והיא טענה שאקט היצירה הוא האקט שבו האמן או היוצר פשוט מהווים צינור דרכו עובר המסר היצירתי אל העולם, והכישרון הוא עצם היכולת להכיל את אותו מסר לעולם ולהנגיש אותו באופן שיתקבל בצורה מיטבית. האמת שיש בכך משהו מאד משחרר ומסר שמבקש מעט יותר צניעות מאמנים. אתם בסך הכל צינור למסרים, לא יותר ולא פחות. אבל תשתמשו במתנה שקיבלתם בכישרון.

עוד למדתי על עצמי לאחרונה, שאם אכן קיים כישרון שכזה להיות הצינור ולו לרגעים מסוימים, חייבים לממש אותו, אחרת אין שמחת חיים, אין חדווה, אין יצירה, ומבחינתי במובנים רבים גם אין חיים.

כשניסיתי להבין ביני לבין עצמי מה לי ולכל זה, הבנתי שהעשייה הדוקומנטרית היא אמצעי ותירוץ נפלא עבורי לצלול בכל פעם לסיפור חיים חדש, הזדמנות לגעת באנשים ולעבור

יעוץ משפטי

לעסקים קטנים ובינוניים

דני עבודה ♦ הוצאה לפועל ♦ פשיטת רגל
תביעות קטנות ♦ מקרקעין ♦ צוואות וירושות

רחוב הר כרכום 15/18, ספיר, ד.ג. ערבה תיכונה
טלפקס 073-7373138 | נייד 054-3027982
מייל avi@ayk.co.il | אתר www.ayk.co.il

מוסך ינון לוריא
תיקון ומכירה
אופנועים, קטנועים, טרקטורונים

מאחלים שנה מוצלחת ורגועה

ומזמינים אתכם, משפחות וקבוצות,

תושבי הערבה ומבקרים

לאתגר בעומק המדבר...

נהיגת שטח מרגשת, מסלולים מגוונים בליווי מדריך מקצועי

גלי 052-3223626, ינון 052-3745539, rmmotors2009@gmail.com

PC live

שירותי מחשוב בערבה

מהיום לא צריך לצאת מהבית לתיקון המחשב
יגאל יחיא, טכנאי מחשבים ורשתות, תושב
ספיר שבערבה, לשירותכם בכל יום ושעה

תיקוני מחשב ושדרוגים

תיקוני סלולר במקום: גלאקסי ואייפון

מכירת ציוד מחשוב וציוד היקפי:

מדפסות / מקלדות / עכברים / מסכים ועוד

הדרכות פרטיות וקבוצתיות לתפעול יישומי המחשב

שירות מקצועי ומהיר במיוחד
תמיכה עד בית הלקוח, בכל יום ובכל שעה

יגאל יחיא 058-5254051

מייל arava@outlook.com

אתר www.pclive.co.il

חפשו אותי בגוגל טכנאי מחשבים בערבה

חדש בערבה - ארוחות וכריכים לתלמידי בית הספר

המזנון החדש 'לה פריגיטה' הנמצא ליד סלקום ערבה מגיש ארוחות
חמות וכריכים מלחם בריאות ולחם רגיל. הארוחות מוגשות חמות בזמן
הפסקת בית הספר לפי הזמנות ההורים.

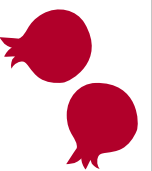
כמו כן ממשיכים לספק חווית קייטרינג בסגנון דרום אמריקאי ומסעדה
ביתית באווירה כפרית אינטימית.

מרתה: 052-3666774

דני 052-3666174

אתר: www.laparrillita.co.il

מייל: laparrillita@gmail.com

לתושבי הערבה אנו מאחלים

שנה של ייבול, שנה פורייה

שנה של בשורות טובות

שנה של הצלחות

שנה טובה!

info@nanaltd.co.il

שחר 052-3420720

עשינו עסק

לא על הלחם לבדו

מי אני: שמי ענת אביגד, בת 37, מתגוררת עם משפחתי בעידן זה עשר שנים. מתן ואני הגענו מעמק הירדן, מקיבוץ אפיקים. מתן הוא חקלאי, אני עסקתי עד היום בעיקר בגידול ילדינו ובין לבין בגני הילדים ובטיפולים פרטיים בשיטת אלבאום. לערבה הגענו בזכות אחותי ובעלה שגרים גם הם במושב עידן.

מאיפה בא הרעיון? הרעיון התגלגל לאט. תמיד אהבתי לאפות הרבה, אך לאו דווקא לחמים. אפיית לחמים תמיד אתגרה אותי.

איך הכול התחיל? התחלתי באופה לחם ביתי. אחר כך החלטתי לנסות לבד, ניסיתי כל מיני בעיקר ניסיתי להגיע ללחם מסוים, עשיתי הרבה ניסיונות וגם חילקתי לחברים שתמכו לרוב. עבדתי גם עם שמרים וגם עם מחמצת. הלכתי למספר סדנאות וקורסים שהוסיפו לי הרבה ידע, אבל רק אחרי קורס מדהים אצל הדס מ"מאפיית לשה" במצפה רמון קיבלתי את הביטחון לאפות כדי למכור.

על השם של העסק: בחרתי בשם "חנה'לה" הלקוח מהשיר "חנה'לה אופה קטנה", מנסה שלא הכול יהפוך לפחם.

סדר יום: אני עובדת בעיקר בלילה כדי שיהיה לחם טרי בבוקר. זה גם נוח יותר עם הילדים.

רגעי שיא: המכירה הראשונה הייתה מאוד מרגשת. למרות שלא כל הלחמים יצאו טוב, הסביבה הבינה ותמכה. גם המכירה הראשונה בחצבה, כשנגמרו כל הלחמים והעוגות.

שאיפות קדימה: לקוחות קבועים שחוזרים ומזמינים מראש, ויום מכירה קבוע בכל יישוב בערבה.

שם העסק: חנה'לה
התמחות: אפיית לחמי שאור (ללא שמרים), לחמי שמרים ועוגות שמרים
שנת הקמה: 2013
ימי פעילות ושעות מכירה:
בעידן - חמישי ושישי בבוקר בצרכניית טאקו
בעין יהב - חמישי 18:00-20:00 ביוגורטיה
בחצבה - שישי 8:00-11:00 ליד הסופר
טלפון להזמנות ומידע נוסף: 052-4260215 או למייל Hanale.bakery@gmail.com

Hanale.bakery@gmail.com

א. בלייכר בע"מ

I. Blyucher LTD

מפעל לייצור בריכות מפוברגלס

מערכות ספא-ג'קוזי

בריכות זרמים ותעלות גלישה

בריכת שחייה אמיתית
החל מ-

₪30,000

ג'קוזי
החל מ-

₪16,000

לפרטים: רוטסי 050-4340274, מקס 050-4340271, גולן 053-5311480

משרד: 08-6999862, פקס: 08-6999869

מפעל לבריכות שחייה מפוברגלס www.blucher.co.il info@blucher.co.il

צילום: אלון דמבובסקי

מורה דרך

אלון דמבובסקי

נוף פרוע

גבים, מעוקים ותצפיות מרהיבות בנחל פרס

מגיעים לגבים. כאן נראה את קו המגע בין השכבה הרכה שיוצרת את הנוף הפתוח לשכבת גיר קשה מתקופת הטורון. ערוצי הנחל יוצרים שלושה מעוקים שמתחתרים לעומק של כעשרה מטרים ולרוחב של מטרים ספורים. לאחר כ-50 מטרים מתלכדים מעוקים אלה למעוק משותף ורחב ובמרכזו מכתשות סלע. לאחר שיטפון מתמלאות המכתשות והופכות לגבים המחזיקים מים חודשים רבים. נלך בזהירות מעל המעוקים ונקיף אותם. השביל האדום, שהפך לדרך רכב, ממשיך צפונה למעלה צורים. אנו נפנה בשביל הירוק

עולה וחוצה דרך רכב המסומנת בכחול. מכאן נעלה בעלייה תלולה אך קצרה אל שלוחת סכין שמפרידה בין נחל תחמס לנחל פרס. שלוחת הסכין עשויה בחלקה העליון צור. בקצה העלייה נעזוב את השביל ונמשיך לטפס ימינה אל רום השלוחה.

כאן נהנה מתצפית יפה אל נחל פרס וקמר חצירה ממערב לנו. יובליו העליונים של נחל פרס מנקזים את בקעת צבאים והר צבאים שממערב לקמר חצירה ובהמשך מתלכדים לערוץ אחד שהופך לקניון מרשים שחוצה את הקמר. ביציאה מהקמר אל הנוף השטוח מתחתינו, שהוא המשכה הצפוני של רמת מזר, הערוץ הופך להיות שוב רדוד - פרוס. מכאן מקור שמו הערבי של הנחל - ואדי פארס. כאשר הקנו שמות עבריים לאזורים גיאוגרפים בנגב, הוסב שמו של הנחל ל"נחל פרס", על שם אחד הדורסים הגדולים שקיננו אז במדבר יהודה וייתכן שהוא קינן אפילו בנחל פרס. את הדורס הזה ראיתי בפעם האחרונה ב-1982 ממש "בגובה העיניים" בראש מעלה נמר מעל נחל צאלים.

נרד מהתצפית ונתחבר אל דרך הרכב שהקיפה את הסכין. כרבע שעה הליכה בדרך זו ואנו

המסלול: נחל פרס

אזור: צפון הערבה

מפת סימון שבילים: מספר 14

דרגת קושי: מיועד לכל גיל

אורך בק"מ: מסלול לא מעגלי של כ-5 ק"מ

משך המסלול: 4-5 שעות

עונות מומלצות: כל השנה מלבד ימי הקיץ החמים
הערות: מומלץ לצאת עם שני רכבים לפחות; יש לקחת לפחות שני ליטרים מים לאדם

המסלול הפעם נמצא בצפון הערבה. נעלה מצומת הערבה מערבה (כביש 25 לבאר שבע) ונמשיך בנסיעה של כארבעה קילומטרים. נעבור את השלט המורה לגבי פרס ונפנה ימינה לאחר עשרות מטרים ספורים למשטח גדול המאפשר חנייה לרכב. כאן מתחיל המסלול לנחל פרס תיכון.

מהחנייה נרד צפונה בשביל המסומן באדום. השביל יורד לערוץ משני של נחל תחמס, עולה לאוכף נמוך ויורד לערוץ העיקרי של נחל תחמס. בפיצול השבילים (עם שביל שחור שפונה ימינה על משטחי סלע גיריים במורד נחל תחמס אל עבר נחל פרס) אנו ממשיכים בשביל האדום שמוליך אל גבי פרס. השביל

צילום: אלון דמבובסקי

סלעי ענק בנחל פרס

חי בערבה

רוני אוסטרייכר ארינמל

הפעם נפנה אל קטני-ארץ.

כאשר אנו הולכים בדרכי העפר של הערבה או במקומות שבהם הקרקע תחוהה, אנו רואים משפכים קטנים, חפורים בתוך הקרקע בצורה של חרוט מושלם. לעיתים משפך בודד, ולעיתים מקבצים שיכולים להגיע לכדי 50 - 60 משפכים. משפכים אלו נחפרו על ידי זחלים של ארינמל ומשמישים גם מקום מחייה וגם מלכודת ציד משוכללת. בתחתית כל משפך חי זחל אחד ויחיד אשר אורב לטרף, בדרך כלל נמלים (ולכן הוא נקרא ארי-נמל), אך לעיתים גם חרקים ועכבישים קטנים אחרים, אשר בחלקיק שנייה של חוסר זהירות עלולים לגלוש פנימה. בעל המשפך לוכד אותם בצבתותיו, מזריק להם חומר משתק ואוכל אותם. לאחר מכן הוא מעיף את השאריות אל מחוץ למשפך, ומשפך אותו לקראת הציד הבא. אם הטרף מנסה להמלט, הזחל רוגם אותו בגרגרי חול והקורבן מחליק בחזרה אל מותו. איך אני יודע שהמלכודת משוכללת? היות והמשפכים נפוצים מאוד ומפרנסים את בעליהם, נראה שהם ממלאים כראוי את ייעודם.

אבל מה זה ארינמל?

זהו חרק בעל גלגול מלא (גלגול בעל ארבעה שלבים: בוגר, ביצה, זחל וגולם). לחרקים בעלי גלגול חסר, כגון חגבים, טרמיטים, תיקנים ופישפשים, אין שלב של גולם). הבוגרים בוקעים מהגולם באביב או בקיץ, חיים כשבוע עד שבועיים, ופעילים רק בשעות דמדומים וחשכה. במשך היום הם מסתתרים ללא תנועה על ענפים וגבעולים או בסדקי גזעים וסלעים. אנו רואים אותם, בדרך כלל, רק כאשר הם נמשכים לאור מלאכותי.

היות והבוגרים פעילי לילה, והיות ואינם מזיקים לחקלאות, הם כמעט ולא נחקרו ומעט מאוד ידוע על אורח חייהם. האם הם אוכלים? זוהי שאלה רלוונטית היות ובסדרה זאת יש מינים שאצלם הבוגרים בוקעים ללא פתח פה ואינם אוכלים כלל. אם הם אוכלים, אז מה? האם הם טורפים (כמו חלק מהמינים בסדרה), צמחונים (כמו מינים אחרים בסדרה) או גם וגם? מי טורף אותם? כיצד בוחרות הנקבות את בני זוגן לרבייה? האם הנקבה מזדווגת פעם אחת בחייה וכל הביצים שהיא מטילה

הופרו על ידי אב אחד? או אולי כל ביצה או כל מקבץ ביצים נוצרו בעקבות הזדווגות עם זכר אחר? איננו יודעים. אך בניגוד לחיי הבוגרים, על חיי הזחלים הצטבר ידע רב.

במהלך הלילה הנקבה נוחתת על הקרקע, מחדירה את קצה בטנה אל תוך הקרקע התחוהה ומטילה ביצה. הזחל בוקע כעבור שבועיים עד ארבעה שבועות, עולה אל פני הקרקע ומתחיל לחפור את משפך הצייד שלו. הזחלים אינם הולכים קדימה ותנועתם היא אחורה בלבד. בתום חפירה שנמשכת מספר שעות, הזחל נעמד בתחתית המשפך, מכוסה כולו בחול, וממתין לטרף. ביכולתו לצום במשך ימים ושבועות, אך אם שום טרף אינו נופל למלכודת, הוא עולה בשעות הלילה אל פני הקרקע, ותוך כדי הליכה לאחור עובר למקום אחר וחופר שם משפך חדש. זהו מצב מסוכן שכן בתנועתו על פני הקרקע ובזמן החפירה הוא עלול להתפס בפיהם של לטאות, שממיות, עקרבים, חיפושיות וטורפים רבים אחרים. לא מפתיע שהחלפת המקום מתבצעת בדרך-כלל בלילות חשוכים. שלב הזחל נמשך בין שנה לשלוש שנים, בהתאם לתנאי האקלים ולכמות המזון שהוא מצליח לאכול. זחל שהשלים את גידולו מפסיק לאכול, טווה פקעת מקורים שהוא מפריש מפי הטבעת, ומתגלם בתוכם. תהליך ההתגלמות נמשך כעשרה ימים ושלב הגולם נמשך בין שלושה לחמישה שבועות.

כיצד שורדים הזחלים באדמת הערבה הלוהטת שחומה בקיץ בשעות צהריים יכול להגיע לשבעים-שמונים מעלות? כיצד מתקבלת החלטה לעזוב את המשפך הבטוח שהושקעו בו שעות עבודה רבות ולהסתכן במעבר למקום אחר? האם יש באוכלוסייה פרטים שנוטים להסתכן ופרטים שנמנעים מכך? האם נוכל ללמוד מכך בעתיד על הימורים ועל נטילת סיכונים? שאלות רבות נותרו ללא מענה... בעולם כולו יש כחמישים מינים של ארינמלים ובארץ-ישראל חיים חמישה מהם.

משפך ציד

צילום: רוני אוסטרייכר

שהולך לאורך הגדה הצפונית של נחל פרס ונרד אל הגבים.

זהו מקום נהדר למנוחה. תמיד יש כאן צל ונחמד גם לחקור את המעוקים ולעקוב אחר מעוף הציפורים. נעלה מהגבים. בעלייה נבחין בשרידי קיר בנוי ששימש מחסה לצייד בדואי שארב כאן ליעלים היורדות לגבים. מלמעלה נביט אחורה אל המעוק. המעוק מסתיים במפל ומתחתיו נוף פרוע של סלעי ענק, תוצרי בליית המפל. השביל הירוק נמשך כמה מאות מטרים מעל הערוץ ואז יורד ומתחבר לערוץ. שביל זה הוא חלק מדרך עתיקה שעלתה מדרום ים-המלח לבקעת באר-שבע. בערוץ נגיע לפיצול שבילים ירוק ושחור. השביל הירוק הוא הדרך העתיקה וממשיך על קו גובה בנוחיות מזרחה. השביל השחור, שמגיע מנחל תחמס, ממשיך במורד נחל פרס, והופך להיות קניוני. ההליכה בשביל השחור מאריכה את הדרך בכשעה.

נרד בשביל השחור. הדרך מתגברת על מספר מפלונים קטנים. קירות הקניון מתעמקים ככל שנתקדם מזרחה. לאחר כחצי שעה הליכה, נראה שביל מסומן אדום שעולה ימינה. אנו נמשיך עד למפל האדיר שגובהו כ-50 מטרים. כאן נחל פרס פורץ את מצוק העתקים בדרכו לכיכר סדום. נצפה בזהירות ממפל החלון ואז נשוב על עקבותינו מרחק של מספר דקות ונעלה בשביל השחור. יתדות ומעקות עוזרים לנו כאן להתגבר על תלילות העלייה. נתחבר לשביל הירוק ואיתו נטפס אל האוכף. באוכף נעזוב את השביל ונלך מספר מטרים שמאלה לראש הגבעה. שם נהנה מתצפית מדהימה אל כיכר סדום וצפון הערבה. התצפית כאן יפה במיוחד בשעות אחר הצהרים המאוחרות. נרד בשביל הירוק. מהשביל נראה באופן ברור את המעלה העתיק הבנוי שמוריד אותנו בסדרת עקלתונים אל דרך עפר חדשה וממנה אל סיום המסלול בצומת הערבה.

אלון דמבובסקי חבר מושב עידן.

הגיע לערבה ב-1996 כדי לנהל את בית ספר שדה חצבה. דמבובסקי הוא מורה דרך ארצי ומרבה לטייל באזור הערבה ובכל הארץ. הוא מקיים הדרכות על "שביל ישראל" וכן טרקים בחו"ל.

פרטים נוספים באתר
alon-d.co.il נייד 052-3868932

בית קטן בערבה

נועה בן-שמחון

בית עץ

משפחת מורן / הצבה

הדיירים: קיקי (61) ואלי (62)
גודל: 190 מ"ר

"הם בנו את הבית והם היו אחראים גם על המטבח ועל הארונות בחדרי האמבטיה, הם דאגו להביא את כל בעלי המקצוע, אנחנו לא היינו צריכים לעשות כלום", מוסיפה מורן. "זו הייתה עסקה 'קומפלט', כך שלא היינו צריכים ללכת ולבחור כמעט כלום".

בשל אופיו המיוחד, פעם בשנתיים עובר הבית צביעה, מבפנים ומבחוץ. "התחזוקה מאוד יקרה", מודה מורן. "הצבע וכל העניין של הצביעה יקרים. בנוסף פעם בשנה אלי מתיז מים על הקירות מבחוץ כדי להסיר את האבק שמצטבר על העץ. חוץ מזה יש חשש מטרמיטים אז מעת לעת מרססים את הדשא מסביב לבית נגד טרמיטים ושוטפים את הרצפה בקונפידור כדי לשמור על קורות העץ, המשקופים והדלתות". החשש הגדול ביותר במגורים בבית מעץ הוא משריפה, ובני הזוג מורן לא משאירים מקום לספק. "אנחנו מחזיקים מטפים בכל פינה, יש גם צינור מים גדול בחצר וגלאי עשן בכל הבית", אומרת מורן. "לפני שנתיים ישבנו בסלון ואמרתי לאלי 'יש ריח של משהו שרוף', פתחתי את הדלת וראיתי שארון החשמל עולה באש. אם לא היה מטף בסביבה זה היה יכול להיות מאוד מסוכן".

מורן משווה בין הבית הנוכחי לבית הישן מבחינת הבידוד, והיא נזכרת כמה קשה היה לה דווקא לחיות בבית הישן שבנוי מבטון. "בחורף היה תמיד קר מאוד ובקיץ חם", היא אומרת. "החלונות שם היו קטנים מאוד וזה יצר סביבה חשוכה מאוד. בבית הזה יש המון חלונות, רצינו שיהיה אור בבית. כמעט בכל קיר בבית יש חלון המשקיף אל הירוק שבחוץ, אפילו במסדרון המחבר בין הסלון ליחידת ההורים, פעורים זה מול זה שני חלונות גדולים".

בבית אין כמעט תמונות או קישוטים על הקירות, "זה בית מצחיק מהבחינה הזו" היא אומרת, "העץ בעצם מקשט את כל הבית, ואין כל כך איפה לתלות תמונות. זה גם קשה לתלות בגלל שהקירות עשויים מגבס וכשרוצים לתלות משהו צריך לנקוש על הקירות ולמצוא את קורות העץ של הקונסטרוקציה שרק עליהם אפשר לתלות משהו". הקישוטים היחידים בבית הם האהילים הצבעוניים המשתלשלים מהתקרה. בסלון אהילי מתכת צבעוניים ומעל שולחן האוכל במטבח אהילים דמויי קערה שקופה המכילה חוטי מתכת וחרוזים צבעוניים. מהקומה התחתונה מוביל גרם מדרגות ספירלי לקומה העליונה. כשבנו את הבית, גרו בניהם, רועי וגל, עוד בבית. היום רועי חי בארצות הברית וגל בתל-אביב.

"לא פעם אנשים מתבלבלים בדלתות כשהם רוצים לצאת ופותחים בטעות את הדלת הלא נכונה", צוחקת קיקי מורן. דלת הכניסה בבית העץ שלה עשויה, באופן לא מפתיע, מעץ וכמו דלת הכניסה כך גם דלתות הפנים בבית. בפנים אווירה נעימה שוררת, את הקירות הלבנים והתקרה מעטרות קורות עץ עבות, חלקן לתמיכה וחלקן דקורטיביות, אך מעבר לכך, כשנמצאים בתוך הבית - אפשר בקלות לשכוח שמדובר בבית מעץ.

את הבית הייחודי כל כך בנו בני הזוג מורן ב-1997. "רצינו בנייה מהירה יחסית, אהבנו את הבנייה בעץ ואחרי שביקרנו בכמה בתים בסגנון, פנינו לאדריכל חגי דביר מקיבוץ גזר, שמתמחה בתחום", מוסיפה מורן. "הגענו אליו וביקשנו שיתכנן לנו בית מעץ. התנאי היחיד שהצבנו לו היה שהבית לא יהיה בצורת קובייה, שיהיה משהו מעניין. התכנון שלו מיד מצא חן בעינינו".

בית העץ של משפחת מורן בנוי בצורה דמוית כוכב ויש לו שתי קומות. בקומה התחתונה ממוקמים הסלון, המטבח ויחידת ההורים הכוללת חדר שינה, מקלחת וחדר ארונות ואילו בקומה העליונה שני חדרי שינה נוספים ומקלחת משותפת. למרות שהשתוקקו לבנייה מהירה, בנייתו של הבית נמשכה כחצי שנה, בין היתר בגלל טעות שגרמה ללוחות עץ הארז המיוחדים שנשלחו מקנדה להגיע למקום הלא נכון. במהלך הבנייה המשיכה משפחת מורן להתגורר בבית הסוכנותי הישן שלהם, שאותו החליטו לא להרוס. "גרנו בבית הישן 15 שנה לפני שהתחלנו לבנות, וזה היה מאוד נוח להמשיך לגור בו בזמן הבנייה".

מול אלבום התמונות המתעדות את שלבי הבנייה והשרטוטים של האדריכל, מורן מסבירה כיצד נבנה הבית בפועל. "היסודות של הבית הם מבטון, אבל כל הקונסטרוקציה היא מעץ", היא מציינת. "על גבי קונסטרוקציית העץ הולבשו לוחות שעם גדולים לפי גודל הקיר, כאשר בלוחות הללו נמצאו כבר פתחים מוכנים לחלונות ולדלתות. אחר כך הוסיפו את שכבת הבידוד ויצרו את הקירות הפנימיים העשויים מגבס. בסופו של התהליך הוצמדו ללוחות השעם החיצוניים לוחות עץ ארז, לוחות צרים וארוכים שמעניקים לבית את אופיו המיוחד". את הבית בנתה חברת בנייה מהמרכז שכבר לא פועלת היום.

.6	.5			.4	.3		.2		.1
		.9				.8	.7		
			.13	.12				.11	.10
					.15				.14
.19			.18			.17			.16
	.23			.22		.21			.20
		.25					.24		
	.28	.27						.26	
			.31	.30					.29
			.33						.32

המבוקשים

המושאלים ביותר
בערבה בחודש אוגוסט

מבוגרים

- שרית ישי-לוי** / מלכת היופי של ירושלים, מודן, 2013
- חיים באר** / חלומותיהם החדשים, עם עובד, 2014
- יונס יונסון** / האנאלפביתית שידעה לספור, כתר, 2014
- שטפן צוויג** / הנערה מהדואר, מודן, 2013
- ג'וג'ו מויס** / ללכת בדרכך, משכל, 2014
- כריסטופר מורלי** / פרנסוס על גלגלים, זיקית 2012.
- ג'ון גרין**, אשמת הכוכבים / הכורסא, 2012.
- איתי לב** / מעל גלים אהבתיך, מטר, 2013.
- פיליפ רות** / נמסיס, זמורה-ביתן, 2014

ילדים ונוער

- סופר סטרייקה** / מעל ומעבר, משכל, 2014.
- טומי גרינוולד** / המדריך של צ'רלי ג'ו ג'קסון לחופשת הקיץ, הכורסא, 2014.
- מרי לו** / אגדה, כנרת, 2013.
- ברברה או'קונור**, הסוד המופלא של אוון ג'סטור, הקיבוץ המאוחד, 2014.
- פאולה הריסון** / כוח הנסיכות: ההבטחה הסודית, אנונימה, 2013.
- זוהר אניב** / מסע מצמרר לכוכב אחר דני ספרים, 2004
- אנני ברוז** / אייבי + בין, כתר 2012
- *הנתונים על פי רשת הנתונים, המרכזת את מספר ההשאלות בכל סניפי הספריות בערבה.

מאונך :

1. מבצע של ניר ורפאל (4,3)
2. סירוב למטייל באופן מידי! (5)
3. בית הספר (2)
4. ציפור מפרנס ילד (4)
5. קיבוץ נווה ערד (3,3)
6. פסק אמת (3)
8. תו עבודה (2)
9. נאמן לנגר (4)
11. חשבה וטרפה (4)
13. ברור שהראשונה בנחל (4)
15. רץ להשיג אולי סולר (3)
17. בעיר מדד בכוח (5)
19. שמונה ספרת בפרח (5)
22. לדורס גובה אפס (4)
24. רשות הרבים מחזירה מקום גבוה (ר"ת) (2)
25. מיקה מעבר לעזה (4)
26. מנעולו בנהר אסייתי (3)
28. קרן עץ (3)
29. סמל צבאי מחזיר קיבוץ (2)
31. לא אשם חוזר למלכודת (2) לא אשם חוזר למלכודת (2)
1. צבא שמח (3) (ר"ת)
3. רצועה חזקה (?) (3)
5. דורס חזר נוטף (2)
7. ללא לחם וללא אישה (4)
9. נוזל מכל הכיוונים (3)
10. הפסחת התלוננה (4)
12. חיה אחרי מנהל בגן (5)
14. יד בבת (3)
15. צלצול שבט ואציל (5)
16. קיים בכיר צבאי במדינה (5)
18. אשתמש בחושי לריצוף (4)
20. משקה לגם לאחר שהוסר ראשו (2)
21. מה שג'ון אומר אינו אמת (4)
23. לא נמוך משיב לא מתוק (2)
24. אהוד בלי בית בלבד (2)
26. יכה באבן טובה (5)
27. שקרי במשחק (3)
29. אביב חי שבע (2)
30. בספר תורה סלקו מלחות (5)
32. בצה"ל ישן בעם (5)
33. אחד החושים חוזר לצבא (3) (ר"ת)

פתרון התשבץ - עמוד 35

מתחת לירח משותף

עופרית מעוז

משפחות מהערבה ומאוסטרליה מחליפות מכתבים במשך שישה חודשים ואוספות אותם לספר מסע מיוחד

"כשאנו כותבים את המכתב, יש התרגשות בבית", הם מוסיפים. "הבנות אוהבות לעטר ולקשט את המכתב, להוסיף ציורים ומדבקות למעטפה, ומדי פעם גם להוסיף מתנה קטנה לילדי המשפחה. גאיה שלנו, בת 7 וחצי, הוסיפה הפעם גם מכתב קצר משלה בעברית, ואירנו מתכון של אוכל אהוב עלינו, שינסו גם, בטח גם באוסטרליה יש סלט טונה. בכל חודש, אנחנו מחכים למכתב שיגיע ממלבורן הרחוקה, ושיביא עמו סיפורים חדשים על המשפחה השותפה שלנו. המכתב מגיע תמיד מלווה בתמונות בני המשפחה ובציורים של הילדים".

"אני מרגישה שהבנות שלי חוות את היוזמה הזו כחוויה מקשרת ומגשרת", אומרת גילי אם המשפחה. "משפחת גרינבלט שלנו מאוסטרליה עולה בשיחות ובמחשבות גם בלי קשר לזמן הרשמי של כתיבת המכתב. נפתחנו להכיר משפחה אחרת, עם אהבות, מחשבות, והרגלים אחרים משלנו ותוך כדי כך למדנו גם כמה דברים חדשים על עצמנו ועל הקשר שלנו כמשפחה".

הפרויקט מתקיים בעשרות שותפויות של הסוכנות היהודית ברחבי הארץ והשנה התחיל גם בערבה. השותפים הטבעיים שלנו לפרויקט הם כמובן קהילת יהודי אוסטרליה, והשותפות דואגת לציוות המשפחות, מעקב אחר שליחת המכתבים וקבלתם, אירוע פתיחה, אירוע סיום והצגת התוצרים מהפרויקט שמלווה על ידי רכזת קשרי הגומלין של השותפות.

פרויקט "ירח משותף" (Under The Same Moon) נוצר מתוך תשוקה ליצור חיבור בין אנשים, סיפורים ומשפחות. במסגרת הפרויקט שמפעילה שותפות "ביחד" ערבה-אוסטרליה של הסוכנות היהודית, 11 משפחות מהערבה ו-11 משפחות יהודיות ממלבורן שבאוסטרליה לומדות להכיר זו את זו באמצעות חלופת מכתבים בדואר.

כל משפחה שמתתפת בפרויקט מקבלת לידיה ספר מסע ומצטרפת למשפחה רחוקה מעבר לים לחוויה מעשירה ומלמדת. המשפחות לוקחות חלק בכתיבת הספר וחולקות ביניהן את הסיפור המשפחתי הייחודי שלהן. הפרויקט אורך כשישה חודשים. בכל חודש שולחת כל משפחה מכתב באנגלית, בדואר אויר, למשפחה השותפה השנייה. שישה חודשים, שש מעטפות בספר, שישה נושאים שונים מחיי המשפחה, שישה סיפורים קטנים שיוצרים יחד סיפור גדול, משמעותי וחוויתי.

"לקראת אמצע החודש, מתקבצת אצלנו המשפחה לקרוא בספר 'הירח המשותף' כדי לגלות מה יהיה הסיפור הבא שנספר ונקרא", מספרים בני משפחת פיינר ממושב עידן שלקחו חלק בפרויקט. "בפעם האחרונה, התבקשנו לספר קצת על שעות הפנאי שלנו ופתאום גילינו דברים חדשים על עצמנו, נזכרנו בחוויות שחוונו והיינו רוצים לחוות יחד שוב. את כל הסיפורים האלה כתבנו למשפחת גרינבלט - השותפה שלנו למסע, שנמצאת באוסטרליה הרחוקה".

משמאל: משפחת פיינר מעידן. "כשאנו כותבים את המכתב יש התרגשות בבית"

מועדון ארוחת הבוקר

ישי אבני

פנקייק בריאות

בית משפחת אבני / מושב צופר

צילום: איה שונר

אופן ההכנה:

בקערה בינונית שמים את החמאה הרכה, מוסיפים את הביצים וטורפים. מוסיפים חלב, מים ותמצית וניל ולבסוף את כל המרכיבים היבשים. משהים את התערובת לפחות חצי שעה בטמפרטורת החדר. על להבה גדולה מחממים מחבת טפלון. מברישים מעט מאוד חמאה. חשוב שהמחבת תעמוד ישר. יוצקים כף מהתערובת, מנמיכים את הלהבה וממשיכים בבישול עד שמבחינים בהתייבשות עדינה של השוליים ושל השכבה העליונה. משחררים עם קצה סכין חדה את השוליים והופכים לעוד דקה.

* מתוך הספר: אפייה ללא גלוטן, תמר בן-דוד

אופן ההכנה:

מערבבים בקערה את כל המרכיבים עד ליצירת בלילה יחסית דלילה. על להבה גדולה מחממים מחבת טפלון. מברישים במעט מאוד שמן זית, חשוב שהמחבת תעמוד ישר. יוצקים כף מהתערובת, מנמיכים את הלהבה וממשיכים בבישול עד שמבחינים בהתייבשות עדינה של השוליים ושל השכבה העליונה. משחררים עם קצה סכין חדה את השוליים והופכים לעוד דקה. לאכול מייד!

פנקייק ללא גלוטן*

- 40 גרם חמאה רכה (אפשר גם מומסת)
- 2 ביצים גדולות
- 2 כוסות חלב (או משקה וניל על הבוקר)
- + חצי כוס מים
- 1 כוס קמח משופר לעוגות ועוגיות (א.א.ק. אורנים או של חברה אחרת)
- 1 כוס תערובת אינסטנט לאפית לחם (של ד.ג.ש. או של חברה אחרת)
- 2 כפיות של אבקת אפייה
- 4 כפות סוכר
- קורט מלח
- 1 כפית תמצית וניל

פנקייק בריאות:

- 1 כוס קמח מלא
- 1 כוס קווקר
- 2 ביצים
- 1 גביע יוגורט/גבינה
- 1/2 1 כפיות אבקת אפייה
- כפית קינמון
- 1/4 כוס סוכר חום
- קורט מלח
- חלב - לפי הצורך שיהיה דליל במידה

טבעוני, אלרגית לגלוטן, הריזית שוחרת בריאות, אמא מניקה ועוד שני גרגרנים נפגשו לארוחת בוקר. נשמע פשוט? האמת - פשוט! בעזרת קצת יצירתיות ומחשבה אפשר להכין כמעט כל דבר ממזרכים חלופיים והטעם נשאר אותו הטעם. ועכשיו לאמת: עם הפנקייק הטבעוני לא ממש הצלחנו להגיע למרקם ולטעם הנכון, אבל שלושת סוגי הפנקייקים האחרים פשוט יצאו מעולים. ארוחת בוקר מושלמת שאפשר להוסיף עליה כל תוספת אפשרית: תותים טריים, סירופ מייפל חיקוי או אמיתי מקנדה, שוקולד, אגוזים, חמאת בוטנים ואפילו סוכריות קופצות.

אם יש מחבת ייעודית לפנקייק אז הכל יוצא באותו הגודל ונראה ממש כמו בבית הפנקייק על כביש החוף. ואם אין, גם מחבת טפלון תעשה את העבודה היטב. אפשר להיעזר ברינג כדי לייצר אחידות. מתכון לפנקייק רגיל כמעט לכל אחד יש, אז הפעם נתמקד בפנקייקים היותר מיוחדים:

אם גם אתם אוכלים ארוחות בוקר מפנקות ורוצים לשתף אותנו, כתבו אלינו.

עשה זאת בעצמך / כנרת קרוגמן

פיניאלה ביתית

שישה שלבים בדרך לבלון הפתעות מעיסת נייר הטומן בתוכו הפתעה

החומרים הדרושים (איור מס' 1):

- בלונים
- דבק פלסטי לבן
- עיתון
- צבעי גואש/אקריליק
- מכחול
- חוט

• גזרי נייר צבעוניים/נצנצנים/ בובה קטנטנה/ ממתקים

אופן ההכנה:

1. מכניסים לתוך בלון הפתעה שבוחרים: נצנצנים, בובה קטנה, ניירות צבעוניים חתוכים לחתיכות קטנות של קונפטי ביתי, ממתקים או כל הפתעה אחרת שרוצים.
2. מנפחים את הבלון, קושרים וכורכים חוט מסביב לקצה.
3. מורחים בנדיבות על הבלון דבק פלסטי לבן. ניתן למהול את הדבק עם מים כך שהמריחה תהיה קלה ונעימה יותר.
4. חותכים את העיתון לגזרים ומדביקים על הבלון עם הדבק. על כל חתיכת עיתון שמדביקים יש למרוח שוב דבק בנדיבות ולעסות את העיתון עד שהוא מתרכך ונצמד לבלון (איור מס' 2).
5. מדביקים לא פחות משלוש שכבות של גזרי עיתון ומצמידים לבלון היטב, יש לתלות לייבוש. בחום של הערבה ייתכן שהבלון יהיה יבש ומוכן לצביעה תוך כמה שעות.
6. לאחר שהבלון התייבש היטב, ניתן לצבוע אותו בצבעי גואש/אקריליק כרצוננו ולתלות שוב לייבוש. אפשר לצבוע את הבלון בצבע לבן ולאחר שהתייבש הצבע, לצייר על הבלון בטושים או צבעי פנדה, לכתוב ברכה או להדביק עליו מדבקות (איור מס' 3).
7. הבלון מוכן למשחק ולפעילות לאחר שהתייבש, הילדים ייהנו לקרוע את הבלון בלי חשש לרעש המבהיל של בלון מתפוצץ ולמצוא את הפתעות שהחבאנו בפנים (איור מס' 4).

כנרת קרוגמן, גרה בחצבה, נשואה ואימא לאלול בת השנה וחצי. עובדת עם ילדים יותר מעשור, מקיימת הפעלות יצירה, הצגות וימי הולדת.

ארועים בערבה

ספטמבר - אוקטובר 2014

27/10

קתדרה לוותיקי הערבה
תחילת שנת פעילות
תשע"ה

יום ב' | 09:00 | ללא תשלום

16/9

הצגת מינויים
"גיבן מנוטרדאם"
תיאטרון באר שבע

יום ג' | 20:30 | 135 ₪

11/9

גלי

מחזמר משירי אהוד מנור
תיאטרון אורנה פורת

יום ה' | 18:00 | 20 ₪

3/11

מפגש סופרים
עם הסופרת עירית לינור
על ספרה "גברת ורבורג"

יום ב' | 20:30 | 35 ₪

28/10

נפגשים בשלישי עם הצלם
אייל ברטוב אדם טבע וסביבה
בשיתוף היחידה הסביבתית

יום ג' | 17:00 | ללא תשלום

23/10

"ביגלה"

הצגת ילדים
תיאטרון ארצי לילדים ונוער

יום ה' | 18:00 | 50 ₪